

Betænkning om kuratorsalærer m.v.

*Afgivet af det af
justitsministeriet den 30. april 1986
nedsatte udvalg*

Betænkning nr. 1086
København 1986

trykt på genbrugspapir

ISBN 87-503-6465-0
Stougaard Jensen/København
Ju00-185-bet.

I N D H O L D S F O R T E G N E L S E

Kapitel	1.	Udvalgets sammensætning og kommissorium	s.	7
Kapitel	2.	Udvalgetsarbejde	s.	13
Kapitel	3.	Resumé. Udvalgets forslag	s.	15
Kapitel	4.	Gældende ret vedrørende fastsættelse af vederlag (salær) til kurator m.v.	s.	17
Kapitel	5.	Udenlandsk ret	s.	29
Kapitel	6.	Statistiskeoplysninger	s.	35
Kapitel	7.	Udvalgets overvejelser om behovet for ændring af konkurslovens § 239 m.v.	s.	39
Kapitel	8.	Udvalgets overvejelser om behovet for vejledende retningslinjer for salærer	s.	47
Kapitel	9.	Reglerne for statskassens betaling af omkostningerne ved konkursbehandling	s.	57
Kapitel	10.	Konkurslovens regler om registrering og vurdering m.v. af boets aktiver	s.	59
Kapitel	11.	Forbud mod salg af boets aktiver til kuratorm.v.	s.	65
Kapitel	12.	Forretningskyndig medhjælp	s.	67
Kapitel	13.	Udvalgets lovudkast med bemærkninger	s.	69

Bilag	1.	Folketingsbeslutning af 30. maj 1985 om indgreb imod misbrug af konkurs- og selskabslovgivningen m.v.	s. 1
Bilag	2	Folketingets retsudvalgs betænkning af 28. maj 1985.	s. 2
Bilag	3.	Notat om mulige ændringer på konkurslovgivningens område. (Justitsministeriet).	s. 4
Bilag	4 .	Advokatrådets oversigt vedrørende kuratorsalærer i konkursboer sluttet ved sø- og handelsretten i 1983.	s. 8
Bilag	5 .	Oversigt vedrørende konkursboer, der er sluttet ved sø- og handelsretten og skifte; retterne i Århus, Odense, Aalborg, Esbjerg og Slagelse i 1984 og 1985, hvori det tilkendte kuratorsalær har udgjort 100.000 kr. eller derover.	s. 9
Bilag	6.	Oversigt vedrørende kuratorsalærer udbetalt i konkursboer sluttet ved sø- og handelsretten i 1984.	s. 10
Bilag	7 .	Oversigt vedrørende kuratorsalærer udbetalt i konkursboer sluttet ved sø- og handelsretten i 1985.	s. 11

Kapitel 1. Udvalgets sammensætning og kommissorium.

Den 30. april 1986 nedsatte justitsministeren et udvalg om forskellige konkursspørgsmål.

Udvalget fik ved nedsættelsen følgende sammensætning:

Præsident for sø- og handelsretten Frank Poulsen, formand,
advokat Peter Fosdal, indstillet af Industrirådet,
dommer Mette Christensen,
professor, dr.jur. Bernhard Gomard, Københavns Universitet,
fuldmægtig Henrik Davidsen, indstillet af Den danske Bankforening og Danmarks Sparekasseforening i forening,
generalsekretær, advokat Tage Lysgaard, indstillet af Landbrugsrådet,
cand.jur. Ulla Dalgaard, indstillet af Håndværksrådet,
advokat Ejler Munch Andersen, indstillet af Advokatrådet,
landsdommer Jørgen Jochimsen, indstillet af Den danske Dommerforening,
fuldmægtig Ulla Sterkel Pedersen, indstillet af industriministeriet,
fuldmægtig Ann Hatting, indstillet af skattedepartementet,
statsautoriseret revisor B.L. Rasmussen, indstillet af Foreningen af Statsautoriserede Revisorer,
fuldmægtig Kaspar Linkis, justitsministeriet,
vicedirektør, advokat Jørgen Christiansen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, og
dommerfuldmægtig Henrik Agersnap, indstillet af Dommerfuldmægtigforeningen.

Ved justitsministeriets skrivelse af 27. oktober 1986 blev fuldmægtig Kaspar Linkis som medlem afløst af kst. kontorchef Torsten Hesselbjerg, justitsministeriet.

Endvidere har advokat Henrik Andersen deltaget i udvalgets arbejde som suppleant for advokat Ejler Munch Andersen.

Hvervet som sekretærer for udvalget har været varetaget af dommerfuldmægtig Lars Lindencrone Petersen, sø- og handelsretten, og fuldmægtig Mikael Sjøberg, justitsministeriet.

Udvalget har følgende kommissorium, der tillige redegør for baggrunden for udvalgets nedsættelse:

"Konkurslovgivningen har i de seneste årtier været genstand for en række lovændringer.

Ved lov nr. 332 af 18. juni 1969 blev de fleste af de gamle konkursprivilegier afskaffet. Baggrunden herfor var bl.a. ønsket om i videst muligt omfang at lade alle fordringshavere have lige adgang til fyldestgørelse af boets almindelige aktiver.

Ved lov nr. 266 af 26. juni 1975 (den såkaldte konkursnovelle) blev der indføjet nye regler om betalingsstandsning i konkursloven, ligesom dennes regler om konkursbetingelser og tidspunktet for konkursens indtræden m.m. blev ændret.

Ved lov nr. 298 af 8. juni 1977 blev der gennemført en ny konkurslov til afløsning af konkursloven af 1872.

Lovændringerne fra 1975 og 1977 tilsigtede bl.a. en effektivisering af konkursbehandlingen, således at der blev mulighed for en øget dækning til kreditorer, og en udvidelse af adgangen til at omstøde dispositioner og retsskridt, som efter deres art er til skade for kreditorerne. Det var endvidere et af hovedformålene med de nye regler at styrke en skyldners mulighed for at undgå konkurs. På en række punkter indebar den nye konkurslov også forenklinger af konkursbehandlingen.

Konkursloven af 1977 er siden ændret ved lov nr. 260 af 8. juni 1979 og navnlig ved lov nr. 187 af 9. maj 1984, hvorved der blev

gennemført en fuldstændig revision af reglerne om betalingsstandsning samt helt nye regler om gældssanering. Den sidstnævnte lovændring indebærer - med det formål at undgå virksomhedslukninger og dermed tab af arbejdspladser - en forbedring af mulighederne for rekonstruktion af virksomheder, der er trådt i betalingsstandsning. Samtidig indebærer denne lovændring en styrkelse af skyldneres mulighed for i økonomisk henseende at komme på fode igen, hvis de rammes af konkurs.

De nævnte lovændringer falder i tråd med lignende lovændringer i en række andre europæiske lande og ligger i øvrigt på linie med bestræbelser, som i øjeblikket udfoldes i Europarådet med henblik på en harmonisering af medlemsstaternes konkurslovgivning.

Sideløbende hermed har konkursloven ofte været genstand for debat, ikke blot i faglige kredse, men også i folketetinget og offentligheden. Der har i forbindelse hermed fra forskellig side været rettet henvendelse til justitsministeriet med forslag om mulige ændringer i konkurslovgivningen.

Den 25. april 1985 iværksatte justitsministeriet en høring af en lang række myndigheder og organisationer om behovet for ændringer i konkurslovgivningen. Høringen skete på grundlag af et af justitsministeriet udarbejdet notat med bilag om mulige ændringer på konkurslovgivningens område. Justitsministeriets notat med bilag vedlægges.

Folketinget vedtog den 30. maj 1985 en beslutning om indgreb imod misbrug af konkurs- og selskabslovgivningen m.v. Beslutningen opfordrer regeringen til inden udgangen af kalenderåret 1986 bl.a. at træffe foranstaltninger til ændring af salærreglerne ved behandling af konkursboer m.v. og af bobehandlingsreglerne i øvrigt. Folketingsbeslutningen vedlægges. Ifølge beslutningen skal følgende momenter indgå i overvejelserne:

"Salær til kurator(erne) fastsættes af skifteretten efter en konkret bedømmelse på grundlag af en indstilling fra kurator, som skal være begrundet. Beregningen skal ske under hensyn til arbejdets omfang og boets beskaffenhed, det med bobehandlingen forbundne ansvar og det

under de givne omstændigheder opnåede resultat.

Såfremt der i mindre boer ikke er dækning for udgiften hertil, kan salæret efter skifterettens bestemmelse helt eller delvis afholdes af det offentlige.

Salærberegningen sker efter samme principper uanset bobehandlingsformen og uanset, om virksomheden videreføres, rekonstrueres eller helt ophører.

Skifteretten kan udpege en forretningskyndig medhjælp til at rådgive kurator under bobehandling. Vederlag til medhjælpen fastsættes af skifteretten.

Vurdering af boets aktiver skal altid foretages ved en sagkyndig vurderingsmand, som ikke må medvirke ved aktivernes salg eller have økonomiske interesser hos aftager.

Ingen del af boets aktiver kan erhverves af kurator eller af denne nærtstående personer."

Justitsministeriet lod den vedtagne folketingsbeslutning indgå i grundlaget for den ovennævnte høring. Justitsministeriet har herefter i løbet af efteråret 1985 modtaget svar fra de hørte myndigheder og organisationer. Adskillige af høringsinstanserne peger på behovet for, at de spørgsmål, der omtales i høringsnotatet, gøres til genstand for nærmere overvejelse i et sagkyndigt udvalg. Høringssvarene, der vedlægges, indeholder i øvrigt forslag til andre mulige ændringer af konkurslovgivningen. Der vedlægges endvidere enkelte henvendelser fra andre om mulige ændringer af konkurslovgivningen.

Justitsministeriet har på denne baggrund besluttet at nedsætte et udvalg, der skal overveje de mulige ændringer af konkurslovgivningen, som er omtalt i justitsministeriets notat af 25. april 1985 og i de ovennævnte høringssvar og henvendelser, samt i givet fald udarbejde udkast til nye regler i konkursloven. Udvalget skal endvidere afgive betænkning om, hvorledes der bør udformes lovregler om de spørgsmål om salærregler m.v., som er omfattet af folketingsbeslutningen.

Som nævnt ovenfor har der i forbindelse med reformerne inden for konkurslovgivningen været en tendens i retning af at skabe muligheder for afværgelse af konkurs, af at begrænse privilegier

for særlige grupper af fordringshavere og af i det hele at forenkle konkursbehandlingen. Under henvisning hertil skal man anmode udvalget om under arbejdet at være særlig opmærksom på disse hensyn.

Udvalget kan holde møder med erhvervsorganisationer og sammen slutninger, der berøres af eller har vist særlig interesse for de spørgsmål, der er omfattet af udvalgets kommissorium.

Justitsministeriet forudsætter, at udvalget kan nedsætte arbejdsgrupper til behandling af enkelte af de spørgsmål, der er omfattet af kommissoriet.

Af hensyn til opfyldelsen af folketingsbeslutningen anmodes udvalget om inden udgangen af 1986 at afgive betænkning om de spørgsmål om salærregler m.v., som er omfattet af folketingsbeslutningen."

Folketingsbeslutningen af 30. maj 1985 om indgreb imod misbrug af konkurs- og selskabslovgivningen m.v. og folketingets retsudvalgs forudgående betænkning af 28. maj 1985 er optrykt som bilag 1 og 2 til nærværende betænkning.

Justitsministeriets notat af 25. april 1985 om mulige lovændringer på konkurslovgivningens område er optrykt som bilag 3.

Kapitel 2. Udvalgets arbejde.

Udvalget har i overensstemmelse med anmodningen herom i kommissoriet forlods behandlet de spørgsmål om salærregler m.v., som er omfattet af folketingsbeslutningen af 30. maj 1985 (bilag 1), og resultatet af udvalgets overvejelser vedrørende disse spørgsmål fremgår af denne delbetænkning.

På sit første møde den 22. maj 1986 nedsatte udvalget en arbejdsgruppe til behandling af de af denne betænkning omfattede spørgsmål. Arbejdsgruppen fik følgende sammensætning:

Landsdommer Jørgen Jochimsen, formand,
dommer Mette Christensen,
fuldmægtig Henrik Bloch Andersen, justitsministeriet,
advokat Ejler Munch Andersen,
statsautoriseret revisor B.L. Rasmussen og
dommerfuldmægtig Henrik Agersnap.

Advokat Henrik Andersen har deltaget i arbejdsgruppens arbejde som suppleant for advokat Ejler Munch Andersen.

Udvalgets sekretærer har tillige fungeret som sekretærer for arbejdsgruppen.

Udvalget har indhentet oplysninger om reglerne om fastsættelse af salær til kurator m.v. i Norge og Sverige, jfr. nedenfor i kapitel 5.

Udvalget har fra præsidenterne for sø- og handelsretten, Københavns byret, retten i Århus, retten i Odense og retten i Ålborg samt fra retterne i Esbjerg og Slagelse indhentet oplysninger om skifteretspraksis ved fastsættelse af salær til kurator m.v. samt om fremgangsmåden ved foretagelse af registrerings- og vurderingsforretninger. De indhentede oplysninger er gengivet nedenfor i kapitel 6 og 10.

Udvalget har fra de nævnte myndigheder med undtagelse af præsidenten for Københavns byret endvidere indhentet oplysninger om

antallet og størrelsen af udbetalte kuratorsalærer på 100.000 kr. og derover. Oplysningerne er omtalt nedenfor i kapitel 6 og er gengivet i skematisk form som bilag 5-7. Arbejdsgruppen har i en periode på godt 4 måneder afholdt 7 møder. Det samlede udvalg har afholdt 2 møder. Herudover har repræsentanter for udvalget afholdt et møde med repræsentanter for Konkurs-Komitéen.

Udvalget vil efter afgivelsen af denne delbetænkning påbegynde sit arbejde med de spørgsmål, som er omfattet af justitsministeriets notat af 25. april 1985 om mulige lovændringer på konkurslovgivningens område (bilag 3) og de derover afgivne hørings-svar.

København, den 26. november 1986.

Frank Poulsen
(formand)

Henrik Agersnap

f/ Ejler Munch Andersen
Henrik Andersen

Mette Christensen

Jørgen Christiansen

Ulla Dalgaard

Henrik Davidsen

Peter Fosdal

Bernhard Gomard

Ann Hatting

Torsten Hesselbjerg

Jørgen Jochimsen

Tage Lysgaard

Ulla Sterkel Pedersen

B.L. Rasmussen

Lars Lindencrone Petersen
Mikael Sjøberg
(sekretærer)

Kapitel 3. Resumé. Udvalgets forslag.

I kapitel 4-5 gennemgås gældende ret vedrørende fastsættelse af salær til kurator, og de norske og svenske regler herom omtales.

I kapitel 6 gives en række oplysninger om udbetaling af kuratorsalærer ved nogle udvalgte skifteretter. Det fremgår, at et kuratorsalær på 200.000 kr. eller derover blev udbetalt i 6 S af de boer, der i 1984 og 1985 blev sluttet ved disse skifteretter, og at disse salærer - for sø- og handelsrettens vedkommende - udgør ca. halvdelen af den samlede kuratorsalærmasse. Det fremgår endvidere, at disse salærer i overordentlig stort omfang fastsættes i overensstemmelse med de af advokatsamfundet i 1975 udarbejdede vejledende landssalærtakster, der er omtalt nedenfor i kapitel 4.

I kapitel 7 gennemgås udvalgets overvejelser vedrørende eventuelle nye salærregler. Udvalget fastslår, at fastsættelsen af salær i hvert enkelt bo i væsentlig højere grad, end det i dag synes at være tilfældet, skal afspejle det udførte arbejde, og der stilles med henblik på at sikre, at dette sker, forslag til en ændret affattelse af konkurslovens § 239, stk. 1, samt af bestemmelserne i aktieselskabslovens § 120, stk. 3, og anpartsselskabslovens § 89, stk. 3.

I kapitel 8 omtaler udvalget nødvendigheden af, at det skøn, som skifteretterne skal udøve ved fastsættelsen af salær til kurator m.v., udøves ensartet, og når frem til, at dette bedst sikres ved, at der i domstolenes eget regie tilvejebringes vejledende retningslinjer for salærfastsættelsen. Retningslinjerne bør fraviges i den enkelte sag, hvor dette skønnes indiceret, og skal alene omfatte boer, som kan karakteriseres som relativt ensartede med hensyn til det arbejde, som kurator skal udføre. Udvalget foreslår i konsekvens heraf, at retningslinjerne alene skal omfatte boer, som efter de nugældende takster vil udløse et salær på højst ca. 200.000 kr., og at retningslinjerne skal fastsættes af Den danske Dommerforening.

I kapitel 9 stiller udvalget forslag om en ændring af konkurslo-

vens § 27, stk. 2, således at også hensynet til en skyldner selv skal kunne begrunde, at skifteretten undlader at kræve sikkerhedsstillelse for de med konkursbehandlingen af skyldnerens bo forbundne omkostninger. Dette vil bevirke, at omkostningerne betales af statskassen, dersom boets midler viser sig utilstrækkelige.

I kapitel 10 foreslår udvalget, at det i konkurslovens regler om registrering og vurdering af boets aktiver understreges, at registrerings- og vurderingsforretninger altid skal foretages af sagkyndige. Endvidere foreslås det, at der indsættes en bestemmelse i konkursloven, hvorefter vurderingsmanden ikke må medvirke ved aktivernes afhændelse eller have økonomiske interesser hos aftageren.

I kapitel 11 foreslås det af hensyn til en helt igennem ukritisk bobehandling lovfæstet, at hverken kurator, midlertidig bestyrer, skifterettens medhjælper, tilsyn, tillidsmænd, retsvidne eller vurderingsmænd eller disses nærstående må erhverve nogen del af boets aktiver.

I kapitel 12 foreslås det, at der i konkurslovens §§ 107 og 114 tilvejebringes hjemmel for, at skifteretten kan antage forretningskyndig medhjælp, når dette skønnes hensigtsmæssigt. Denne adgang svarer til bestemmelsen i konkurslovens § 15, stk. 3, hvorefter det under en betalingsstandsning beskikkede tilsyn kan antage sagkyndig bistand.

Udvalgets lovudkast med bemærkninger findes i kapitel 13.

Kapitel 4. Gældende ret vedrørende fastsættelse af vederlag (salær) til kurator m.v.

4.1. Retstilstanden før konkursloven af 1977.

Ifølge § 69, stk. 1, i konkursloven, lov nr. 51 af 25. marts 1872, tilkom der såvel midlertidig bestyrer som kurator "passende honorar for deres arbejde såvel som godtgørelse af hafte udlæg i anledning af boets bestyrelse". Honoraret blev beregnet efter advokatsamfundets vejledende landssalærtakster for danske advokater, hvorefter der i de senere år før 1975 for udførelsen af hele arbejdet ved bobehandlingen beregnedes en grundtakst på 400 kr. med tillæg af 10-15% af boets aktivmasse, jfr. herved Lorek i Juristen 1962.419 og Poul Østergaard i Advokatbladet 1970.193. Om landssalærtaksterne af 1975, se nedenfor.

Skifteretten havde kun hjemmel til at fastsætte honoraret i tilfælde af, at fallenten eller en fordringshaver rejste indsigelse imod det beregnede honorar. Tilsvarende gjaldt for honorar til tillidsmænd ved tvangsakkordforhandling, jfr. tvangsakkordloven, lov nr. 225 af 14. april 1905, § 34, stk. 2.

4.2. Gældende ret.

Efter den nugældende konkurslov, lov nr. 298 af 8. juni 1977, jfr. lovbekendtgørelse nr. 588 af 1. september 1986, § 239, stk. 1, fastsætter skifteretten "vederlag til kurator, midlertidig bestyrer, skifterettens medhjælper, revisor, tilsynsmand, tillidsmænd, retsvidne og vurderingsmænd under hensyn til arbejdets omfang og boets beskaffenhed."

Efter bestemmelsens forarbejder (betænkning nr. 606/1971 p. 266 f) må de anførte to momenter nærmest anses som lige-stillede.

Skifteretten har ansvaret for vederlagets fastsættelse, uanset om der rejses indsigelse mod det indstillede beløb eller ej.

Debitering af à conto salær kan kun ske med skifterettens tilladelse.

Efter § 239, stk., 3, afholdes vederlagene af boet. Er boets mas-

se utilstrækkelig, afholdes vederlagene af konkursrekvirenten, jfr. konkurslovens § 27, stk. 1. Har skifteretten i medfør af konkurslovens § 27, stk. 2, 2. pkt. undladt at afkræve konkursrekvirenten sikkerhedsstillelse for de i § 27, stk. 1, nævnte omkostninger, og viser boets aktiver sig utilstrækkelige til dækning heraf, afholdes vederlagene af statskassen.

Til brug ved beregningen af salær for udførelse af bl.a. hvervet som kurator har advokatsamfundet i 1975 udarbejdet vejledende landssalærtakster, som er anmeldt til Monopoltilsynet, og som følges i skifteretternes almindelige praksis. De for tiden gældende takster er følgende:

"1. Konkursboer.

For samtlige af et bos behandling flydende arbejder beregnes en grundtakst på .....
..... 1.000 kr.

Herudover beregnes af aktivmasen:

af de første	200.000 kr.	15%
af de næste	800.000 kr.	10%
af de næste	1.000.000 kr.	9%
af de næste	2.000.000 kr.	8%
af de næste	3.000.000 kr.	1%
af resten	.....	6%

Der beregnes dog kun indtil 2% af den behæftede del af faste ejendomme og skibe, for så vidt hæftelsen ikke bortfalder som udækket.

Der beregnes særskilt salær for procedure.

2. Likvidationsboer.

Såfremt egentlig bobehandling finder sted, beregnes i insolvente boer et salær efter reglerne for konkursboer, og i solvente boer et forholdsvis mindre salær, dog ikke under salæret for eksekutorboer."

I eksekutorboer er de vejledende takster følgende:

"Grundtakst ..... 125 kr.
+ 25 kr. pr. arving bosiddende i Danmark og
40 kr. pr. arving bosiddende i udlandet.

Herudover beregnes af aktivmassen:

af de første	15.000 kr.	8%
af de næste	15.000 kr.	6%
af de næste	30.000 kr.	4%
af de næste	40.000 kr.	2%
af resten	.....	1 1/2 %

Tilladt minimum 750 kr.

Af den behæftede del af boets faste ejendomme beregnes dog kun 1%."

Afgørende for, om salærfastsættelsen skal ske på grundlag af taksten for konkursboer eller eksekutorboer, er, om boets behandling faktisk har fundet sted efter konkurslovens regler eller ej. Det er således uden principiel betydning for salærets fastsættelse, om et bo, der har været behandlet efter konkurslovens regler om insolvente boer, efter endt behandling viser sig at kunne sluttet som solvent.

Til aktivmassen regnes også renter, der påløber under konkursen.

Ved frivillig overdragelse af boets faste ejendom(me) har kurator ikke krav på særskilt salær på udfærdigelse af skøde og andre dokumenter, jfr. Poul Østergaard i Advokatbladet 1975.311.

Har tvangsauktion over boets faste ejendom(me) været gennemført på boets begæring, indgår rekvirentsalæret i den salærgivende aktivmasse. Dersom kurator ønsker det, vil han normalt - i hvert fald efter den praksis, der følges ved sø- og handelsretten - få tillagt et præstationsvederlag svarende til rekvirentsalæret, der i så fald ikke indgår i den salærgivende aktivmasse, ligesom kurator i dette tilfælde ikke kan beregne salær for den behæftede del af ejendommen(e).

Efter bestemmelserne i konkurslovens § 87, stk. 1-4, kan regnskabet for boets pantsatte aktiver, herunder faste ejendomme, belastes med honorar til administrator, herunder kurator, for administrationen af aktiverne, og en køber skal, hvadenten købet sker på tvangsauktion eller underhånden, tilsvare rimelige omkostninger ved bestræbelser for realisation af det pantsatte aktiv.

Salær indtjent ved inkassation af boets udestående fordringer medregnes til boets aktiver og indgår alene på denne måde ved fastsættelsen af kuratorsalæret. Udestående fordringer, herunder diskonterede købekontrakter og veksler, indgår i aktiverne med de beløb, som indgår til boet. I visse tilfælde, hvor reali-

sation af diskonterede købekontrakter eller veksler efter aftale med den berettigede foretages af kurator, og hvor dette har medført et betydeligt arbejde, godkendes et arbejdsvederlag eller et salær på indtil 2% af den berettigedes provenu.

Ved salær fastsættelsen kan der tages hensyn til, at boet har videreført fallentens virksomhed.

I entreprenørers konkursboer kan godkendes særlige salærer for kurators administration af færdiggørelsen af igangværende entrepriser på indtil 1 1/2% af restentreprisesummen.

Som anført ovenfor er advokatsamfundets landssalærtakster alene vejledende, og skifteretterne skal ved salær fastsættelsen efter konkurslovens § 239, stk. 1, tage hensyn såvel til arbejdets omfang som til boets beskaffenhed. Har behandlingen af et konkursbo været særlig enkel, f.eks. derved at aktiverne for en meget stor dels vedkommende har bestået af likvide midler, kan det være rimeligt at fravige taksterne i nedadgående retning. Har modsat behandlingen været særlig kompliceret, kan der være grundlag for at fastsætte salæret til et højere beløb end det takstmæssige. Har et nedsat kreditorudvalg eller andre, som honoreres, jfr. for kreditorudvalg konkurslovens § 239, stk. 2, i væsentlig grad lettet kurators arbejde, kan dette medføre en reduktion af kuratorsalæret.

Vederlag til en revisor, tillidsmand, vurderingsmand eller et retsvidne fastsættes i almindelighed på grundlag af omfanget af det arbejde, den pågældende har ydet. Skifterettens fastsættelse af salær vil i almindelighed ske på grundlag af en indstilling fra den pågældende. Indstillingen vil i reglen bestå i en udregning af salæret foretaget efter salærtakster, men skifteretten kan afkræve den pågældende de oplysninger, som er nødvendige til fastsættelsen af salæret.

Fastsættelse af salær sker sædvanligvis ved beslutning, men kan ske ved kendelse, navnlig hvis der er rejst indsigelse, eller hvis skifteretten ikke agter at følge den givne indstilling. Skifterettens afgørelse kan kæres.

Trykt retspraksis om disse spørgsmål er sparsom. I de sidste 25 år er der kun trykt to afgørelser om fastsættelse af det endelige salær til kurator. Det drejer sig om Vestre landsrets kendelse af 19. september 1985 (UfR 1986.62), som ikke skal omtales nærmere, og Højesterets dom af 30. november 1984 (UfR 1985.58).

Denne dom angik to ejendomsmæglere, hvis boer under eet blev taget under konkursbehandling af Sø- og Handelsretten den 7. marts 1975. Efter at boet ved skifterettens kendelse af 3. december 1979 som solvent var udleveret til ejendomsmæglerne, fastsatte skifteretten kuratorernes salærer til 8,1 mio. kr. med tillæg af renter, hvilken afgørelse af ejendomsmæglerne blev indbragt for Højesteret med påstand om nedsættelse af kuratorsalæret. Højesteret stadfæstede afgørelsen med følgende præmisser :

"...Kuratorerne har efter konkursloven af 1872 § 69 krav på et passende honorar for deres arbejde. Dette honorar må fastsættes med udgangspunkt i advokatsamfundets vejledende salærtakster, der er godkendt af Monopoltilsynet og bliver fulgt i skifterettens almindelige praksis. Der er ikke grundlag for at beregne kuratorsalæret efter en timetakst, og der foreligger i øvrigt heller ikke materiale i sagen, der muliggør en sådan beregningsmåde.

Den opgørelse af boets aktivmasse, der var grundlaget for beregningen af skifteafgift, findes ikke at kunne lægges til grund ved fastsættelsen af kuratorsalæret, allerede fordi opgørelsen ikke er udarbejdet af kuratorerne og heller ikke er baseret på en egentlig boopgørelse fra dem. Afgørende er den aktivmasse, som efter bevisførelsen under denne sag må antages at have foreligget.

Højesteret finder i alt væsentligt at måtte lægge de af kuratorerne i februar 1982 fremlagte talmæssige opstillinger og øvrige oplysninger af faktisk karakter til grund også under hensyn til, at ejendomsmæglerne ikke har fremsat rimeligt begrundede indsigelser overfor disse oplysninger. Som følge heraf må værdien af de frie aktiver antages at have udgjort ca. 70 mill. kr., og den behæftede del af faste ejendomme uden § 680-erklæring ansættes til 15.882.000 kr. Takstmæssigt kuratorsalær af disse beløb - herunder 2% af samtlige behæftelser - ville udgøre godt 4,6 millioner kroner.

Hertil kommer de salærer, som kuratorerne efter de vejledende regler er berettiget til at beregne særskilt for procedure. Disse salærer har kuratorerne beregnet til i alt ca. 900.000 kr., og der findes intet grundlag for at anfægte denne beregning.

Aktiverne i konkursboet består næsten udelukkende af faste ejendomme med betydelige pantehæftelser, der i vidt omfang var misligholdt. De fleste ejendomme var beregnet til salg, og mange var solgt ved utinglyste slutsedler. Der blev af panthavere afgivet erklæringer efter den nu ophævede bestemmelse i retsplejelovens § 680 for den overvejende del af ejendommene, og risikoen for et stort antal tvangsauktioner - og dermed tab for boet og købere uden tinglyst adkomst - var overhængende. Det lykkedes imidlertid for kuratorerne at få tilvejebragt aftaler med panthaverne, således at et stort antal af disse ejendomme ikke blev tvangs-solgt, men afhændet i frit salg til handelsværdien. Kuratorerne medvirkede ved disse salg. Det må lægges til grund, at kuratorernes arbejde med ejendommene har været af betydeligt omfang og en væsentlig forudsætning for bobehandlingens gunstige forløb. Kuratorerne findes at have krav på betaling for dette arbejde efter retningslinierne i advokatsamfundets vejledende regler, hvorved bemærkes, at arbejdet i vidt omfang svarede til arbejdet med ejendommene uden § 680-erklæring, hvor de vejledende takster giver mulighed for et salær på indtil 2% af behæftelserne. Et salær beregnet med 2% af behæftelserne - ialt ca. 204.455.000 kr. - ville udgøre godt 4 millioner kroner.

Herudover er der som anført i skifterettens kendelse, grundlag for at tillægge kuratorerne et skønsmæssigt fastsat honorar for arbejdet i forbindelse med afviklingen af ejendomsmæglernes håndpantsetningsengagementer.

Der må på den anden side ved skønnet over salærets størrelse tages hensyn til, at en boopgørelse ikke skulle udfærdiges, og at kuratorerne i et vist omfang blev bistået af boets personale og af ejendomsmæglerne selv.

Som anført må det efter de fremkomne oplysninger lægges til grund, at kuratorernes arbejde i dette bo, der omfattede over 850 faste ejendomme med over 2.000 ejendomsenheder, har haft et overordentligt stort omfang, og at arbejdet har været af afgørende betydning for, at boet kunne udleveres til ejendomsmæglerne som solvent. Efter en samlet bedømmelse findes

der ikke at være grundlag for at nedsætte det honorar på 8,1 millioner kroner, som Sø- og Handelsrettens skifteret med nøje kendskab til bobehandlingens forløb har fastsat som et passende honorar. Skifterettens kendelse vil derfor være at stadfæste. . . ."

Den 31. oktober 1986 har Højesteret endvidere afsagt en endnu utrykt dom om fastsættelse af salær til kuratorerne i et konkursbo. Kuratorerne havde været beskikket som tilsyn under det senere konkursramte selskabs betalingsstandsning, og under bobehandlingen havde sø- og handelsrettens skifteret godkendt et honorar på 1.525.875 kr. for dette hverv. På en skiftesamling den 12. april 1983 stadfæstede skifteretten det af kuratorerne udarbejdede boregnskab, hvori var indeholdt et godkendt salær på 6.167.246 kr., fastsat efter de vejledende landssalærtakster, hvoraf 200.000 kr. var vederlag til den ene af kuratorerne for hvervet som midlertidig bestyrer i boet, mens resten var egentligt kuratorsalær. Under en af selskabets hovedaktionær iværksat anke blev skifterettens afgørelse stadfæstet alene med den ændring, at det fastsatte salær blev nedsat med 500.000 kr. som følge af det tidligere fastsatte tilsynshonorar. Parternes procedure og Højesterets præmisser er i dommen gengivet således:

".. Appellanten har erklæret sig enig i, at kuratorsalæret, der i henhold til konkurslovens § 239 skal bestemmes af skifteretten under hensyn til arbejdets omfang og boets beskaffenhed, må fastsættes med udgangspunkt i Advokatsamfundets salærtakster af 1975. Disse takster er imidlertid betegnet som vejledende og kan ifølge de ledsagende bemærkninger fraviges, hvor særlige forhold gør det rimeligt. Taksterne tager hensyn til, at små konkursboer er forholdsvis mere arbejdskrævende end store boer, og de må antages at forudsætte en normal behandling, hvor kurator selv forestår den samlede administration af konkursboet og afholder alle omkostninger hertil. På baggrund af disse almindelige synspunkter gøres til støtte for den nedlagte påstand gældende, at det beregnede takstmæssige salær bør nedsættes med indtil 4 mill. kr. af følgende grunde:

1) Kuratorerne har i vidt omfang ladet det arbejde, der påhvilede dem, udføre af revisorer og konsulenter, der under betalingsstandsningen og konkursen har fået udbetalt honorarer på mere end 6 mill. kr. Kuratorsalæret bør nedsættes med et beløb svarende til ca. 20% af disse honorarer eller med ca. 1,4 mill. kr.

2) I forbindelse med inddrivelsen af boets fordringer og rekonstruktionen af .. er der anvendt ca. 568.000 kr. til advokatbistand. Dette beløb bør ligeledes fragå i kuratorsalæret.

3) Af aktivmassen bestod ca. 41 mill. kr. af debitorer og kontante midler. Arbejdet med disse aktiver har ikke belastet kuratorerne nævneværdigt, og salæret bør derfor skønsmæssigt reduceres med 500.000 kr.

4) I grundlaget for salærberegningen indgår boets renteindtægter med ca. 11,5 mill. kr. Uanset at det er sædvanligt at medtage renteindtægter ved salærberegningen, bør der i dette tilfælde tages hensyn til, at kuratorerne har fået udbetalt *é conto* salærer og derfor ikke har lidt noget rentetab. Salæret bør derfor nedsættes skønsmæssigt med 250.000 kr.

5) I grundlaget for salærberegningen indgår 7.478.449 kr., der udgør det beløb, der indgik som aktiv i boet efter realisationen af aktiverne i datterselskabet .., tidligere .. Salærandelen heraf udgør 6% eller 448.706 kr. Samtidig er der af salgssummen for de pågældende aktiver, 37.773.868 kr., beregnet et salær på 2% eller 755.427 kr. Der er således beregnet salær to gange af de samme aktiver. Det førstnævnte salærbeløb bør udgå af beregningen, og det sidstnævnte bør nedsættes med 375.000 kr. til ca. 1% af salgssummen, således at kuratorsalæret i alt vedrørende disse aktiver nedsættes med ca. 820.000 kr.

6) Endelig er det en fejl, at kuratorsalæret er fastsat uden hensyntagen til, at der i betalingsstandsningsperioden er udbetalt kuratorerne et samlet vederlag på 1.525.875 kr. for tilsyn. Kuratorsalæret bør nedsættes skønsmæssigt med en trediedel af tilsynshonoraret eller ca. 500.000 kr.

Samtlige dommere er enige om, at ingen af de

under 1.-5. anførte omstændigheder kan give grundlag for at nedsætte den af skifteretten foretagne salærberegning. Herom bemærkes følgende vedrørende de enkelte punkter:

ad 1. Revisorerne blev i medfør af konkurslovens § 126, stk. 2, antaget til at udføre revisions- og regnskabsopgaver efter skifterettens nærmere bestemmelse. Det fremgår af den ovenfor gengivne redegørelse af 24. juni 1983, at revisorerne alene har udført de opgaver, som skifteretten anså for nødvendige, for at de regnskabsmæssige krav, der stilledes i konkurs-, selskabs- og skattelovgivningen, kunne opfyldes, og for at boet kunne opnå en sambeskatningstilladelse, der muliggjorde en betydelig skattebesparelse. Det må endvidere lægges til grund, at honorarerernes størrelse alene var bestemt af det rent regnskabsmæssige arbejdes omfang, som bl.a. beroede på den mangelfulde bogføring i virksomhederne og boets indviklede beskaffenhed.

Med hensyn til konsulentbistanden fremgår det af sagen, at der umiddelbart før og efter betalingsstandsningen i forståelse med kreditorerne knyttedes nogle eksperter i virksomhedsledelse til koncernen, og at disse varetog de egentlige ledelsesopgaver, så længe selskaberne var i drift eller under afvikling.

Den bistand, som revisorerne og konsulenterne har ydet, findes efter det foreliggende i det hele at falde uden for det udgiftsområde, som det takstmæssigt beregnede kuratorsalær må antages at skulle dække.

ad 2. Kuratorerne har anført, at de omhandlede honorarer til fremmede advokater i det væsentlige omfatter retssagshonorarer, som kuratorerne, hvis de selv havde ført sagerne, kunne have taget selvstændigt honorar for, samt nogle incasso- og erstatningssager, som inden konkursen var overgivet til fremmede advokater. Sådanne honorarer fradrages efter praksis ikke i kuratorsalæret, men medtages under boets udgifter og bidrager derved til at reducere det beløb, hvoraf kuratorsalæret beregnes. Kuratorerne har endvidere oplyst, at den omhandlede advokatbistand i forbindelse med rekonstruktionen af .. ikke er antaget af dem for boets regning, og de har bestridt, at de har opnået en arbejdsmæssig lettelse herved. Det findes herefter ikke godtgjort, at der er grundlag for den påstå-

ede nedsættelse af kuratorhonoraret.

ad 3. og 4. Det må vel antages, at konkursboets kontante midler, debitorerne og renteindtægterne har krævet en væsentlig mindre indsats af kuratorerne end boets øvrige aktiver. Det fremgår imidlertid af kuratorernes ovenfor gengivne redegørelse i forbindelse med det afsluttende regnskab, at deres arbejde med virksomhedernes drift, med realisationen af de øvrige aktiver og med bobehandlingen som helhed har været overordentlig **arbejds-** og tidskrævende. Efter en samlet vurdering findes det anførte om kontantbeholdningen, debitorerne og rentebeløbene ikke med rimelighed at kunne begrunde en nedsættelse af det takstmæssige honorar, der i princippet er det samme for alle arter af aktiver.

ad 5. Kuratorerne har oplyst, at det beløb på 7.478.449 kr., der indgår i salærberegningsgrundlaget, udgør forskellen mellem konkursboets samlede tilgodehavender i datterselskabet, herunder den indre værdi af aktierne i dette, og konkursboets bankgæld, som datterselskabet hæftede for. Kun dette beløb - ikke den samlede aktivmasse i datterselskabet - er medtaget ved beregningen af det takstmæssige kuratorsalær. Herudover har kuratorerne imidlertid som vederlag for deres arbejde i datterselskabet beregnet et honorar på 755.477 kr., svarende til 2% af det beløb, som aktiverne indbragte ved salget. Denne beregningsmåde, der svarer til den gældende honorarpraksis for så vidt angår behæftet fast ejendom, indebærer ikke, at der er beregnet dobbelt honorar.

Da kuratorerne efter det oplyste har haft et betydeligt arbejde med driften af datterselskabet og har opnået et tilfredsstillende resultat ved salget af dettes aktiver, findes der efter en helhedsvurdering heller ikke at være grundlag for at tilsidesætte denne del af honorarberegningen.

Med hensyn til den under 6. nævnte indsigelse mod salærberegningen udtaler fire dommere - P. Christensen, Weber, Munch og Gersing:

Ved skrivelsen af 26. januar 1979 godkendte skifteretten, at der for arbejdet som tilsyn i betalingsstandsningsperioden fra den 3. juli til den 21. november 1978 blev udbetalt samlede honorarer på 1.525.875 kr. Herudover modtog højesteretssagfører .. et honorar for

hvervet som midlertidig bestyrer i konkursboet fra den 21. november til den 15. december 1978, og skifteretten udtalte i den anledning, at det ved den endelige fastsættelse af kuratorsalæret skulle tages i betragtning, at højesteretssagføreren havde modtaget vederlag for en del af konkursperioden. Der blev derimod ikke taget et tilsvarende forbehold om, at tilsynshonorarerne skulle tages i betragtning ved kuratorsalærets fastsættelse. Ved beregningen af det endelige salær fastsatte skifteretten bestyrerverderlaget til 200.000 kr. og fradrog dette beløb i det beregnede takstmæssige salær på 6.167.246 kr.

Efter Advokatsamfundets salærtakster omfatter salærberegningen "samtlige af et bos behandling flydende arbejder". Når en advokat, der har været beskikket som tilsyn under betalingsstandsningen, udnævnes til kurator, bør honoraret til den pågældende med udgangspunkt i de vejledende salærtakster fastsættes under ét for betalingsstandsnings- og konkursperioderne. Dette er ikke sket i det foreliggende tilfælde. Efter oplysningerne om omfanget af tilsynsarbejdet sammenholdt med arbejderne under den efterfølgende konkursbehandling finder disse dommere det ikke **godtgjort**, at der har været grundlag for et samlet vederlag, der overstiger det takstmæssige salær med 1.525.875 kr. De stemmer derfor for at tage appellanten påstand om nedsættelse af kuratorsalæret med 500.000 kr. til følge. De stemmer endvidere for at pålægge det indstævnte konkursbo i sagsomkostninger for Højesteret at betale 25.000 kr. til appellanten.

Tre dommere - Torben Jensen, Bangert og Funch Jensen - udtaler:

.. var ikke beskikket som medlem af tilsynet i betalingsstandsningsperioden, men var antaget som konsulent. For denne konsulentvirksomhed modtog .. et honorar på 333.375 kr., der er indeholdt i det salær på 1.525.875 kr., der blev godkendt af skifteretten til højesteretssagfører .. og højesteretssagfører .. for deres arbejde som tilsyn i betalingsstandsningsperioden.

Der er ikke grundlag for at fastslå, at skifteretten ved fastsættelsen af kuratorsalæret ikke har taget hensyn til det honorar, der var godkendt for betalingsstandsningsperioden. Det må derfor antages, at skifteretten

har skønnet, at omfanget af kuratorernes arbejde har kunnet begrunde en fravigelse fra de vejledende salærtakster i opadgående retning.

Da disse dommere ikke finder grundlag for at tilsidesætte skifterettens vurdering, stemmer de for at stadfæste boopgørelsen.

Efter den praksis, der følges i dag, vil boets kurator sædvanligvis i udkastet til regnskab, jfr. konkurslovens § 148, stk. 1, som en bobehandlingsudgift indføje et salærforslag, der bygger på en specificeret udregning, foretaget efter de gældende vejledende landssalærtakster, dvs. fordelt på salær, der vedrører aktivmassen, salær, der vedrører den behæftede del af boets faste ejendomme, og salær for procedure. Hertil kan eventuelt komme en indstilling om forhøjelse af det således udregnede salær, navnlig på grund af omfanget af kurators arbejde. Denne indstilling bør være særskilt begrundet, også ud over en henvisning til de oplysninger om boets behandling, som skifteretten er blevet bekendt med gennem sit almindelige tilsyn med bobehandlingen. Det drejer sig bl.a. om kurators statusoversigt, indberetning og eventuelt resultatopgørelse, jfr. konkurslovens § 116, indberetninger i henhold til konkurslovens § 127 og regnskabsudkastets redegørelse for boets behandling, jfr. konkurslovens § 148, stk. 2.

4.3. Skifteretspraksis.

Af de oplysninger, som udvalget har indhentet fra de ovenfor i kapitel 2 nævnte retter, fremgår, at skifteretterne som hovedregel fastsætter kuratorsalæret og salæret til skifteretternes medhjælpere i insolvente dødsboer, der behandles efter skifte-lovens kapitel 3, i overensstemmelse med de vejledende landssalærtakster, men at taksterne, hvor særlige forhold begrunder det, fraviges i såvel opad- som nedadgående retning. Forhøjelser i forhold til taksterne finder navnlig sted i meget små boer og i boer, hvor kurator har udført et omfattende arbejde, som dog ikke har medført nogen forøgelse af boets aktiver. I de tilfælde, hvor nedsættelse i forhold til taksterne finder sted, er dette navnlig begrundet med, at boets aktiver har været let realisable.

Kapitel 5. Udenlandsk ret.

5.1. Norsk ret.

Den nugældende norske konkurslov trådte i kraft den 1. januar 1986. Bestemmelsen om salærfastsættelse findes i lovens § 157, der er sålydende:

"§ 157. Godtgjørelse til gjeldsnemndas og postyrets medlemmer.

Når en gjeldsforhandling skal innstilles eller avsluttes, og når en konkursbehandling skal avsluttes, skal gjeldsnemnda, henholdsvis bostyret, fremsette forslag for skifteretten til godtgjørelse for gjeldsnemndas eller bostyrets medlemmer. I forbindelse med forslaget skal det gis opplysning om de provisjoner, inkassosalærer og mulige andre inntekter som medlemmene har hatt i forbindelse med bobehandlingen.

Forslaget skal forelegges for skyldneren til uttalelse. Dersom boets midler ikke er tilstrekkelig til å dekke omkostningene med bobehandlingen, skal forslaget også forelegges for den som er ansvarlig for omkostningene.

Skifteretten fastsetter deretter godtgjørelsen ved kjennelse. Gjeldsnemndas leder eller bostyreren skal straks underrette skyldneren om den godtgjørelse som blir fastsatt. Ved innstilling av gjeldsforhandling etter § 57 skal også fordringshaverne underrettes om fastsettelsen. I konkursbo underrettes fordringshaverne om fastsettelsen i forbindelse med at sluttregnskapet for boet sendes ut.

Dersom et medlem av gjeldsnemnda eller bostyret har gjort seg skyldig i forsømmelse i utførelsen av sine plikter, skal det ved fastsettelse av vedkommendes godtgjørelse tas hensyn til dette ved at det bare tilkjennes redusert godtgjørelse eller ved at godtgjørelse helt nektes. Før det blir tatt slik avgjørelse skal vedkommende få anledning til å uttale seg.

Forskudd på godtgjørelse kan i konkursbo bare gis med samtykke av skifteretten."

Det norske justitsministerium har i en rundskrivelse fra 1985 nærmere omtalt, efter hvilke prinsipper salærfastsettelsen skal finde sted. Kurator ("bostyrer") skal fremkomme med et begrun-

det salærforslag indeholdende en nærmere redegørelse for det udførte arbejde med en angivelse af den tid, der er medgået. Salær forslaget skal være så specificeret, at skifteretten har mulighed for at vurdere kravets rimelighed. Skifteretten fastsætter salæret efter en konkret helhedsvurdering på baggrund af boets omfang og beskaffenhed ("vanskelighetsgrad"). I skønnet indgår endvidere omfanget af boets aktiver og passiver, omfanget af retssager og spørgsmålet om, hvorvidt en del af arbejdet er gjort/kunne have været gjort af underordnet personale, og om arbejdet er sket med tilstrækkelig dygtighed og hurtighed. Har kurator gjort sig skyldig i forsømmelighed, nedsættes salæret, eller det kan bortfalde.

Skifteretterne fastsætter salæret på grundlag af en timesats og benytter herved satserne fra straffesager og beneficerede sager (pr. juni 1986 325 kr. i timen), men erfaringsmæssigt ligger taksterne mellem 450 og 550 kr. i timen afhængigt af boets omfang.

5.2. Svensk ret.

Den nugældende svenske konkurslov er fra 1921. Loven er ændret flere gange, senest i 1979 og 1980. Der er fremsat et forslag til en helt ny konkurslov, og loven forventes at træde i kraft den 1. januar 1988. Forslaget indeholder ingen væsentlige ændringer i bestemmelserne vedrørende fastsættelsen af salær ("arvode") til kurator ("forvalteren").

Konkursbehandlingen kan finde sted enten som "ordinær konkurs" eller som "mindre konkurs". "Mindre konkurs" er kendetegnet ved, at det på forhånd står klart, at boet ikke indeholder tilstrækkelige midler til at dække omkostningerne ved bobehandlingen. Når dette er konstateret, afsluttes konkursbehandlingen af retten.

Salæret til kurator fastsættes af retten ved begge former for konkursbehandling.

Ved lovændringen i 1979 indførtes offentligt tilsyn med konkursbehandlingen. Tilsynet udøves af de stedlige "kronofogder", og hensigten er bl.a. herigennem at tilvejebringe en ensartet prak-

sis for udbetalingen af kuratorsalærer. Vejledende salærtakster kendes ikke.

Bestemmelsen om salærfastsættelse i "ordinär konkurs" findes i lovens §§ 82-86 a:

"82 §. Arvode till förvaltare bestämmes av rätten; äro flere förvaltare, skall förenvar bestämmas särskilt arvode.

Sådant arvode må icke sättas till högre belopp än som med avseende å det arbete uppdraget krävt, den omsorg och skicklighet, varmed det utförts, samt boets omfattning må anses utgöra skälig ersättning för uppdraget.

Ej må arvode efter tid räknas.

83 §. Arvode till förvaltare skall bestämmas till vist belopp i ett för allt, utan så är att jämlikt 81 § må anses erforderligt, att för egendom, som avses i sagda paragraf, beräknas särskilt arvode. Sådant särskilt arvode må kunna bestämmas innan arvodesfrågan i övrigt avgöres.

Vid bestämmandet av särskilt arvode, som ovan sägs, skall vad i 82 § stadgas om de grunder, efter vilka arvode skall beräknas äga motsvarande tillämpning.

84 §. Arvode till förvaltare bestämmes efter därom hos konkursdomaren gjord framställning från den till arvode berättigade; och bör, där det lämpligen kan ske, arvode på en gång bestämmas för samtliga därtill berättigade. Framställning, som nyss sagts, skall angiva det belopp, som i arvode fordras, och, där bestämmande av särskilt arvode för viss egendom kan ifrågakomma, jämväl det belopp, som i sådant avseende åskas. Vid framställningen skall fogas ej mindre redogörelse för det arbete uppdraget medfört än även specificerad räkning, utvisande det fordrade beloppets fördelning på de olika förvaltningsåtgärderna. Har förvaltare anlitat biträde som avses i 52 § och har gottgörelse därför tillgodoförts biträdet eller har ersättning för utgifter tillgodoförts förvaltare, skall sådant angivas i redogörelsen.

Kan fråga uppkomma om bestämmande av särskilt arvode för viss egendom, åligge förvaltaren

att tillhandahålla konkursdomaren förteckning över kända rättsägare, som hava särskild förmansrätt i egendomen.

85 §. Då framställning om bestämmande av arvode inkommit, utsatte konkursdomaren dag för ärendets handläggning vid rätten. Avser framställning allenast bestämmande av särskilt arvode för viss egendom, äge dock konkursdomaren pröva, huruvida skäl att företaga frågan därom innan arvode i övrigt bestämmes må anses föreligga.

Sedan dag för ärendets handläggning vid rätten blivit utsatt, skal konkursdomaren i god tid före den utsatta dagen till borgenär, som hon konkursdomaren begärt att bli underrättad, samt till den, för vilken arvode skall bestämmas, och gäldenären sända underrättelse om tid och plats för handläggningen vid rätten. Underrättelse skall innehålla uppgift om belopp, som i arvode fordras. I fall, som omförmäles i 84 § andra stycket, skall konkursdomaren i god tid till envar, som har särskild förmansrätt i egendomen och vars adressar känd, översända underrättelse, som nyss sagts.

Konkursdomaren skall inhämta yttrande i ärendet av tillsynsmyndigheten.

86 §. Förvaltare får ej uppbäre arvode förrän han avgivit slutredovisning för sin förvaltning.

86 § a. Utan hinder av vad i 82-86 §§ finnes stadgat häremot stridande må förvaltare, om det med hänsyn till omfattningen av det arbete uppdraget medfört, den tid under vilken kursen varat och ytterligare beräknas pågå samt övriga förhållanden finnes påkallat av synnerliga skäl, av konkursdomaren tillerkännas skäligt belopp att utgå i avbidan på att arvode slutligen bestämmes. Framställning därom skall angiva det belopp som fordras ävensom de skäl vilka åberopas för erhållande av sådan betalning. Vid framställningen skal fogas redogörelse för det arbete uppdraget medfört samt uppgift om boets ekonomiske ställning. Konkursdomaren skall inhämta yttrande i ärendet av tillsynsmyndigheten.

Salæret til kurator fastsættes af retten (§ 82) på grundlag af en indstilling fra kurator (§ 84). Indstillingen skal angive det

ønskede salær og være vedlagt en meget udførlig redegørelse for alle dele af det udførte arbejde. Redegørelsen skal indeholde specificerede udregninger fordelt på de forskellige foranstaltninger, kurator har foretaget, herunder en nøjagtig redegørelse for boets faste ejendomme. Har kurator haft bistand af en sagkyndig medhjælper, skal der nærmere redegøres herfor.

Salærforslaget forelægges retten, der berammer et retsmøde, hvor der tages særskilt stilling til salærforslaget. Retten skal forinden indhente en udtalelse om salærforslaget hos tilsynsmyndigheden. I praksis sender kurator ofte sit salærforslag direkte til udtalelse hos tilsynsmyndigheden.

Retten giver samtidig kreditorerne og skyldneren mulighed for at udtale sig om salærindstillingen (§ 85). Salæret må ikke overstige et beløb, som anses at udgøre et rimeligt beløb for opgaven (§ 82), når henses til den arbejdsindsats, hvervet har krævet, den omhu og dygtighed, hvormed det er udført, samt boets størrelse.

Der må i dag ikke fastsættes salær på grundlag af en timeberegning (§ 82). Efter forslaget til ny konkurslov ophæves sidstnævnte bestemmelse.

Ifølge bemærkningerne til lovforslaget er de udbetalte salærer i dag meget uensartede, og man håber at kunne skabe en mere ensartet praksis ved at lade tidsfaktoren indgå som et moment i salærberegningen. Hermed tænkes imidlertid ikke på den faktisk medgåede tid, men på den tid, som efter tilsynsmyndighedens og rettens opfattelse med rimelighed burde medgå til hvervet.

Efter § 86 a kan kurator i boer, der har været under behandling længe, og som ikke har udsigt til snarlig afslutning, tillægges et ~~a~~ conto salær. Kurators begæring skal være vedlagt en redegørelse for arbejdets omfang samt oplysning om boets økonomiske stilling. Retten skal, forinden der tilkendes et eventuelt salær, forelægge sagen for tilsynsmyndigheden.

I "mindre konkurs" fastsætter retten salæret til kurator efter

en fast takst. I forslaget til ny konkurslov foreslås det at udvide området for disse faste takster til også at gælde i mindre boer, der behandles efter reglerne om "ordinær konkurs".

Omkostningerne til konkursbehandlingen i "mindre konkurs" afholdes af boet forud for anden gæld. Såfremt konkursrekvirenten ikke er det offentlige (staten er ofte rekvisitent i Sverige), hæfter hver enkelt konkursrekvirent kun for et begrænset beløb (i dag 2.800 sv. kr.). Resten af omkostningerne afholdes af det offentlige. Denne ordning koster det offentlige mellem 5 og 7 mio. sv. kr. om året.

Efter svensk ret er der ikke forbud mod, at kurator erhverver boets aktiver. En regel herom er imidlertid under overvejelse.

Kapitel 6. Statistiske oplysninger.

6.1. Indledning.

Der udarbejdes ingen samlet oversigt over de kuratorsalærer, der årligt udbetales på landsbasis. Ved i hvert fald nogle skifteretter føres imidlertid for hvert år lister over kuratorsalærer, der udbetales i boer, der sluttet det pågældende år. Udvalget har fra en række skifteretter, jfr. ovenfor kapitel 2, indhentet visse oplysninger om udbetaling af kuratorsalærer i de boer, der blev sluttet ved de pågældende skifteretter i 1984 og 1985. Endvidere foreligger en af Advokatrådet foretaget undersøgelse vedrørende de konkursboer, der i 1983 blev sluttet ved sø- og handelsretten.

6.2. Advokatrådets undersøgelse vedrørende de i 1983 ved sø- og handelsretten sluttede konkursboer.

En oversigt over undersøgelsens resultater er medtaget som bilag 4.

Det bemærkes, at undersøgelsens udgangspunkt har været de enkelte boers frie aktivmasse, således at de salærandele, der vedrører behæftede dele af boernes faste ejendomme og skibe, og præstationssalærer - proceduresalærer og tilkendte arbejdsvederlag - er trukket ud.

Efter de gældende vejledende landssalærtakster udgør det takstmæssige kuratorhonorar i et konkursbo, hvis salærgivende aktiver er 2 mio. kroner, 201.000 kr., under forudsætning af, at der ikke hertil skal lægges salær for behæftede dele af faste ejendomme og skibe og præstationssalærer.

Det kan således under denne forudsætning udledes af oversigten, at kuratorsalærer på 201.000 kr. eller derover blev udbetalt i 24 af de 467 sluttede konkursboer, svarende til ca. 5 % af boerne. De salærer, der blev udbetalt i disse boer, udgjorde imidlertid ca. 19,2 mio. kr., svarende til ca. 65 % af de samlede salærer på ca. 29,2 mio. kr., der blev udbetalt på grundlag af boernes frie aktiver.

6.3. Oplysninger fra udvalgte skifteretter om boer, sluttet i 1984 og 1985.

De oplysninger, som udvalget har indhentet fra skifteretterne i Århus, Odense, Ålborg, Esbjerg og Slagelse samt fra sø- og handelsretten, er medtaget som bilag 5.

Det bemærkes, at de afgivne oplysninger vedrører det samlede salær i det enkelte konkursbo, det vil sige salær beregnet på grundlag af boets aktiver, salær beregnet på grundlag af de behæftede dele af boets faste ejendomme og skibe samt præstations-salærer. Moms af salærene er medtaget for boer, der ikke har været momsregistreret. Endelig er for de meget få boer, hvor det er aktuelt, medtaget salær, som er udbetalt kurator for hvervet som skifterettens medhjælper i forbindelse med behandlingen af en sag om gældssanering i konkurs, jfr. konkurslovens § 236, stk. 2, jfr. § 93, nr. 2.

Af tabellen fremgår, at der ved de nævnte skifteretter i 1984 og 1985 blev sluttet i alt 1454 konkursboer. I 84 af disse, svarende til ca. 6 %, blev der udbetalt et kuratorsalær på 200.000 kr. eller derover. I 22 boer blev der udbetalt et kuratorsalær på mellem 150.000 kr. og 199.999 kr., og i 66 boer et kuratorsalær på mellem 100.000 kr. og 149.999 kr. De boer, hvor salæret har udgjort 150.000 kr. eller derover, udgør således ca. 7 % af dem, der indgår i tabellen, og de, hvori salæret udgjorde 100.000 kr. eller derover, i alt ca. 11 %. Summen af salærer på 200.000 kr. eller derover udgør ca. 56,3 mio. kr. Summen af salærer mellem 150.000 kr. og 199.999 kr. udgør ca. 3,8 mio. kr., og summen af salærer mellem 100.000 kr. og 149.999 kr. ca. 7,8 mio. kr. Der foreligger ikke oplysninger om størrelsen af den samlede udbetalte salærmasse.

6.3.1. Oplysninger specielt vedrørende sø- og handelsretten.

Til brug for udvalget har sø- og handelsrettens skifteret, der behandler ca. 20 % af alle konkursboer i landet, udarbejdet fuldstændige oversigter over kuratorsalærer, udbetalt i boer, der er sluttet i 1984 og 1985. Oversigterne er medtaget som bilag 6 og 7.

Af oversigten for 1984 (bilag 6) fremgår, at et kuratorsalær på 100.000 kr. eller derover blev udbetalt i 56 af de sluttede boer, svarende til ca. 11 %, og at de salærer, der blev udbetalt, udgjorde ca. 63 % af de salærer, der i alt blev udbetalt. Et kuratorsalær på 200.000 kr. eller derover blev udbetalt i 28 boer, svarende til ca. 6 %, og disse salærer udgjorde ca. 49 % af de i alt udbetalte salærer.

Af oversigten for 1985 (bilag 7) fremgår, at et kuratorsalær på 100.000 kr. eller derover blev udbetalt i 50 af de sluttede boer, svarende til ca. 11 %, og at salærerne i denne gruppe boer udgjorde ca. 76 % af de i alt udbetalte. Et kuratorsalær på 200.000 kr. eller derover blev udbetalt i 21 boer, svarende til ca. 5 %, og salærerne i denne gruppe udgjorde ca. 66 % af de i alt udbetalte salærer.

6.4. Graden af overensstemmelse mellem det takstmæssige salær og det faktisk tilkendte.

Udvalget har fra sø- og handelsretten modtaget oplysninger om, i hvilket omfang de faktisk tilkendte kuratorsalærer svarer til det efter de vejledende landssalærtakster takstmæssige. Oplysningerne omfatter alene salærer på 200.000 kr. eller derover.

Af de i 1984 tilkendte 28 salærer på 200.000 kr. eller derover svarede 26 til det takstmæssige. I ét bo blev der på grundlag af kuratorernes indstilling tilkendt et salær, der væsentligt oversteg det takstmæssige, mens der i det sidste bo, ligeledes på grundlag af kurators indstilling, blev tilkendt et salær, der lå ca. 15 % under det takstmæssige.

Af de i 1985 tilkendte 21 salærer på 200.000 kr. eller derover svarede 20 til det takstmæssige, mens der i et enkelt bo på grundlag af kurators indstilling blev tilkendt et salær, der lå ca. 8 % over det takstmæssige.

Tilkendelse af takstmæssigt kuratorsalær har efter det oplyste i visse tilfælde været begrundet med, at kurator har undladt at indstille sig tillagt - berettigede - præstationssalærer. Det er ikke oplyst, i hvilket omfang der er taget hensyn til, at ku-

rator har oppebåret salær for hvervet som tilsyn under en eventuel forudgående betalingsstandsning.

Kapitel 7. Udvalgets overvejelser om behovet for ændring af konkurslovens § 239 m.v.

7.1. Konkursbehandling.

Efter konkurslovens § 239, stk. 1, skal skifteretten fastsætte blandt andet kurators vederlag "under hensyn til arbejdets omfang og boets beskaffenhed". Denne formulering giver for så vidt mulighed for vidtgående hensyntagen til særtræk ved det enkelte konkursbo og dennes behandling og pålægger efter udvalgets opfattelse også pligt til en sådan hensyntagen. På grundlag af de ovenfor i kapitel 6.4. gængivne oplysninger må udvalget imidlertid konstatere, at denne mulighed ikke i nævneværdigt omfang synes at være blevet udnyttet ved salær fastsættelsen i de store boer, idet salær fastsættelsen følger de vejledende landssalærtakster i en grad, som næppe er i overensstemmelse med § 239, stk. 1's forudsætninger. Hvad derimod angår de mindre boer, fremgår det af de oplysninger, der er indhentet fra de i kapitel 2 nævnte retter, at fastsættelsen af salær i disse mindre boer vel foretages med udgangspunkt i landssalærtaksterne, men således at der - særligt med højere vederlag til følge - tages betydelige hensyn til det enkelte bos særtræk, herunder navnlig til omfanget af det udførte arbejde.

Efter udvalgets opfattelse bør det fastsatte salær i hvert enkelt konkursbo afspejle det udførte arbejde i væsentlig højere grad, end det i dag synes at være tilfældet. Med henblik på at understrege kravet herom finder udvalget, at det af konkursloven bør fremgå, at salær fastsættelsen ikke alene for kurators vedkommende, men også for midlertidig bestyrer, skifterettens medhjælper og tilsyn - hvor de samme forhold gør sig gældende - skal ske efter en konkret bedømmelse, der skal foretages under hensyn til en lang række faktorer og på grundlag af en begrundet indstilling fra den pågældende.

Det bør således fremgå, at omfanget af det af kurator udførte arbejde skal tillægges betydning efter en konkret vurdering heraf, herunder af om omfanget skønnes rimeligt i betragtning af det udbytte, kurators arbejde har tilført boet. Endvidere bør det fremgå, at intensiteten og kompleksiteten af det udførte

arbejde skal tillægges selvstændig betydning ved siden af arbejdets blotte omfang.

Med intensiteten tænkes navnlig på, at kurator i den indledende behandlingsfase i et bo med en erhvervsvirksomhed i drift ofte må udføre arbejde uden for normal kontortid og uden for kontoret, at registrering og sikring af aktiver samt stillingtagen til gensidigt bebyrdende kontrakter tit forudsætter et hurtigt og effektivt arbejde fra kurators side, og at kurator for at løse disse hastende opgaver kan blive nødsaget til at beslaglægge advokatkontorets kapacitet og tilsidesætte andre arbejdsopgaver.

Om kompleksiteten kan henvises til indviklede modregningsforhold, udenlandske aktiver og forretningsforhold, problemer på grund af skyldnerens mangelfulde regnskabsføring, spørgsmål i relation til loven om virksomhedsoverdragelse, indtræden i gensidige kontrakter, færdiggørelse af løbende produktion, omstødsesspørgsmål og lignende.

Behandling af konkursboer er forbundet med et betydeligt ansvar for bobehandleren. Det gælder det almindelige professionelle ansvar, som vil kunne gøres gældende imod den kurator (eller anden bobehandler), som begår faglige fejl, men det gælder tillige det ikke-erstatningsretlige, i højere grad ideelt betonedede, ansvar, som er en følge af den store betydning, som afgørelser, truffet under en bobehandling, kan få. Konkursbobehandling og overvejelser under denne angår jævnligt særdeles store værdier og samfundsmæssige interesser og kan få afgørende indflydelse på et stort antal arbejdspladser, ansatte og deres familier, virksomhedens leverandører og disses ansatte m.v. Det bør derfor af konkursloven fremgå, at også dette ansvar i den videre betydnings skal tages i betragtning ved salær fastsættelsen.

På denne baggrund foreslår udvalget, at bestemmelsen i konkurslovens § 239, stk. 1, affattes således:

"Skifteretten fastsætter vederlag til kurator, midlertidig bestyrer, skifterettens medhjælper og tilsyn efter en konkret bedømmelse

på grundlag af en begrundet indstilling fra de pågældende. Fastsættelsen af vederlaget skal ske under hensyn til arbejdets omfang og boets beskaffenhed, det med arbejdet forbundne ansvar og det under de givne omstændigheder opnåede resultat."

7.1.1. Arbejdets omfang og boets beskaffenhed.

Udtrykkene "arbejdets omfang" og "boets beskaffenhed" er nærmere omtalt i betænkning 606/1971, s. 267, hvor det siges: "Når der som afgørende momenter for vederlagets størrelse foruden til arbejdets omfang også henvises til boets beskaffenhed, omfatter dette også boets størrelse ...."

Udvalget kan tilslutte sig dette, men finder på baggrund af de erfaringer, der er gjort vedrørende anvendelsen af den nugældende bestemmelse i konkurslovens § 239, stk. 1, anledning til nærmere at præcisere, hvad der sigtes til med de nævnte udtryk.

De arbejdsopgaver, som kurator har i et konkursbo, er beskrevet bl.a. i konkurslovens § 115, hvor det hedder:

"§ 115. Kurator skal ved udførelsen af sit hverv varetage boets interesser, repræsentere boet under retstvister samt uden ugrundet ophold foretage, hvad der er nødvendigt til boets behandling. Han skal således sørge for, at al skyldnerens ejendom inddrages under boet, sikres på tilbørlig måde og afhændes bedst muligt, og forestå driften af skyldnerens virksomhed, såfremt den fortsættes for boets regning. Han skal inddrive boets tilgodehavender og indsætte boets kontante midler i et pålideligt pengeinstitut til en passende rente. Han skal endvidere fremskaffe de nødvendige oplysninger til brug ved prøvelsen af de anmeldte fordringer og fremsatte krav.

Stk. 2. Er der nedsat et kreditorudvalg, skal kurator underrette dette om alle vigtige dispositioner.

Stk. 3. Finder kurator, at de foreliggende oplysninger giver grundlag for politimæssig efterforskning med skyldneren eller andre, skal han give politiet meddelelse herom."

Herudover er der i konkursloven pålagt kurator forskellige andre opgaver: udarbejdelse af statusoversigt og afgivelse af ind-

beretning til skifteretten (§ 116, stk. 1), eventuelt udarbejdelse af resultatopgørelse (§ 116, stk. 2), udarbejdelse af regnskaber (§ 125), afgivelse af indberetning(er), såfremt konkursbehandlingen udstrækkes over 1 år (§ 127), førelse af gældsbog (§ 130), udarbejdelse af fortegnelse over anmeldte fordringer med indstilling (§ 131), udarbejdelse af udkast til regnskab og udlodning samt udarbejdelse af redegørelse for boets behandling (§ 148). Har kurator tillige været antaget som midlertidig bestyrer, kan han have rådgivet skifteretten, f.eks. om, hvorvidt skyldnerens erhvervsvirksomhed midlertidigt skal fortsætte og om vigtigere foranstaltninger, som ikke bør udsættes (§ 109). Som midlertidig bestyrer har han endvidere skullet deltage i registreringsforretninger (§ 110) samt udfærdige oversigt over boets aktiver og passiver (§ 111).

Som særlige opgaver, som kurator skal udføre, kan nævnes: stillingtagen til, om boet skal indtræde i gensidigt bebyrdende aftaler (§ 55), opsigelse af aftaler om vedvarende retsforhold, såsom lejekontrakter om fast ejendom eller løsøre (§ 61), opsigelse af skyldnerens personale (§ 63), gennemgang af omstødelsesmuligheder og stillingtagen til anlæg af omstødelsessager (§ 81) og varetagelse af boets interesser i retssager, jfr. nærmere konkurslovens kapitel 17. Kurator skal endvidere gennemgå skyldnerens regnskabsmateriale, bistå med anmeldelser til Lønmodtagerenes Garantifond, udsende meddelelser om konkurs og anerkende anmeldelser, foretage af- og tilmelding af moms og foretage post- og pengekontospærring.

Det er ikke muligt udtømmende at opregne alle de opgaver, som en kurator i et konkursbo vil komme ud for at skulle udføre. Omfanget af en kurators arbejde vil være forskelligt fra bo til bo. Som det fremgår af den ovenfor anførte opregning, vil der imidlertid være arbejdsopgaver, som skal udføres af kurator i ethvert bo uanset dettes beskaffenhed, og dette forhold skal tages i betragtning ved skifterettens fastsættelse af vederlaget til kurator. Arbejdets omfang vil typisk være afhængig af boets størrelse, således at boer med en større aktivmasse normalt også vil give et større arbejde for kurator. Sættelsen af aktiverne og realiseringen af dem vil i disse boer ty-

pisk være kompliceret, og der vil i sådanne boer sædvanligvis også være et større antal anmeldte fordringer med heraf følgende større arbejde med hensyn til gennemgang af omstødelsesmuligheder m.v. Størrelsen af aktivmassen i et konkursbo behøver dog ikke nødvendigvis at være udtryk for arbejdets omfang. Er skyldnerens erhvervsvirksomhed afhændet før konkursens indtræden, f.eks. under en forudgående betalingsstandsning, således at hovedparten af aktivmassen foreligger i form af likvide midler, vil dette kunne få indflydelse på arbejdets omfang og hermed på **fastsættelsen** af kurators vederlag.

Med udtrykket "boets beskaffenhed" sigtes udover til boets størrelse også til sammensætningen og arten af boets aktiver og til antallet og arten af boets passiver. Det er med omtale af boets beskaffenhed hensigten at betone, at intensiteten og kompleksiteten af det **arbejde**, der har været forbundet med boets behandling, jfr. ovenfor 7.1., skal tillægges selvstændig betydning ved siden af omfanget heraf.

7.1.2. Øvrige momenter.

Med hensyn til forståelsen af "det med bobehandlingen forbundne ansvar" **henvises** til det ovenfor 7.1. anførte.

Udtrykket "det under de givne omstændigheder opnåede resultat" sigter til størrelsen af de aktiver, som kurator skaffer til boet, men det kan også omfatte den situation, at kurator ved en ganske særlig indsats opnår et udfald af bobehandlingen, som ikke kunne forventes ud fra de givne **forudsætninger**, herunder at boet ved kurators indsats har sparet passiver, f.eks. ved udnyttelse af **arbejdskraft** i opsigelsesperioder eller afværgelse af erstatning. Udvalget finder anledning til også i denne sammenhæng at fremhæve, at det er uden principiel betydning for størrelsen af kurators salær, om et konkursbo kan sluttes som solvent og udleveres til skyldneren. Det afgørende er, om boets behandling har fundet sted efter reglerne for insolvent bobehandling.

7.1.3. Kravene til kurators indstilling.

Udvalget finder, at kurators forslag til salærets størrelse bør ledsages af en begrundet redegørelse for de forhold ved boets behandling, som bør tages i betragtning ved salærfastsættelsen.

Udvalget har drøftet, hvilke krav der bør stilles til redegørelsen, og har i den forbindelse særligt overvejet, om den kunne bestå i eller ledsages af et skema, indeholdende en række nøgleoplysninger om boets behandling. Udvalget kan dog af flere grunde ikke anbefale en sådan skematisk salærindstilling. Dels ville en sådan nøje opregning af udelukkende talmæssige oplysninger tilsløre salærfastsættelsens skønsmæssige karakter, dels ville den kun i et fåtal af konkursboerne afspejle de forhold ved behandlingen, som efter udvalgets udkast til ændret affattelse af konkurslovens § 239, stk. 1, skal indgå i salærfastsettelsen.

Den redegørelse for boets behandling, som kurator efter konkurslovens § 148, stk. 2, skal afgive i forbindelse med udarbejdelse af boregnskabet, vil være et egnet udgangspunkt for kurators indstilling om salærets størrelse.

Om denne redegørelses indhold siges det i betænkning 606/71, p. 229 (ad lovudkastets § 144):

"Til forståelse af regnskabet bør dette . . . . . ledsages af en kort redegørelse for boets behandling og særlig for, hvorledes de vigtigste poster på regnskabet er fremkommet. Således bør det nævnes, hvad der er foretaget med boets vigtigste aktiver, salgsaftalers hovedindhold, og hvad der kan anføres til belysning af værdierne. Der bør gives en redegørelse for driften af boets forretning eller for grundene til straks at standse denne. Boets tvister, herunder om omstødelse, må nævnes, og det bør fremgå af redegørelsen, hvorfor boet ikke tidligere har kunnet slttes."

Kurators indstilling bør imidlertid indeholde yderligere oplysninger, herunder om hvorvidt kurator tidligere har modtaget salær, enten som tilsyn under en eventuel forudgående betalingsstandsning eller i form af ~~a~~ conto udbetaling af kuratorhonorar samt størrelsen af de modtagne beløb. Endvidere bør det fremgå, om boet har anvendt fremmed bistand, herunder hvilke opgaver de

pågældende har udført, og hvilke vederlag der er udbetalt dem i den anledning. Det bør endelig oplyses, om særlige forhold har spillet ind ved boets behandling, enten generelt eller særligt vedrørende aktivernes *realisation*, skyldnerens ansatte eller prøvelsen af anmeldte fordringer.

Kurators indstilling vil naturligt skulle være mere udførlig, hvis det indstillede salær er af betydelig størrelse. Udvalget vil i denne forbindelse pege på det *hensigtsmæssige* i, at skifteretten af hensyn til muligheden for ved boets afslutning at kunne foretage en *efterprøvelse* og vurdering af oplysningerne i *salærindstillingen*, på et tidligt tidspunkt af behandlingen af et stort konkursbo træffer aftale, jfr. konkurslovens § 125, stk. 3, med kurator om, at kurator jævnligt giver oplysning om det udførte arbejde. Sådanne oplysninger vil hensigtsmæssigt kunne afgives i forbindelse med indberetninger i henhold til konkurslovens § 127.

7.2. Anden bobehandling.

Efter ikrafttrædelsen af konkursloven af 1977 finder al insolvent bobehandling sted i form af konkurs, mens solvent afvikling sker i form af likvidation, der er reguleret i bl.a. Aktieselskabsloven og Anpartsselskabsloven. Skifteretten har som regel ikke indseende med og fører ikke kontrol med likvidation af aktie- og anpartsselskaber, og likvidator udpeges af selskabets generalforsamling, der ligeledes fastsætter hans vederlag.

Likvidator udpeges dog af skifteretten, enten hvis skifterettens behandling af en af Aktieselskabsregisteret fremsat begæring om opløsning af selskabet bevirker, at selskabet må træde i likvidation, jfr. for aktieselskabers vedkommende Aktieselskabslovens § 117, stk. 3, eller hvis selskabet selv anmoder herom, jfr. lovens § 120, stk. 3. I disse tilfælde fastsættes likvidators vederlag af skifteretten, jfr. lovens § 120, stk. 3, 2. pkt. For anpartsselskabers vedkommende henvises til de tilsvarende bestemmelser i Anpartsselskabslovens §§ 86, stk. 3, og 89, stk. 3.

Det arbejde, som likvidator udfører i forbindelse med en opløsning - likvidation - af et solvent aktie- eller anpartsselskab,

vil i vidt omfang kunne beskrives ved hjælp af de momenter, som udvalget drøfter i dette kapitel og i kapitel 8 i forbindelse med spørgsmålet om, hvilke momenter der skal indgå ved fastsættelse af salæret til en kurator for en afvikling af et insolvent bo - en konkursbehandling.

Udvalget finder derfor, at **skifterettens** fastsættelse af salæret til likvidator bør ske efter samme principper, som finder anvendelse ved fastsættelse af salær til kurator.

Udvalget foreslår derfor, at der til bestemmelserne i Aktieselskabslovens § 120, stk. 3, og Anpartsselskabslovens § 89, stk. 3, foretages følgende tilføjelser:

"Fastsættelsen af vederlaget skal ske under hensyn til arbejdets omfang, boets beskaffenhed, det med arbejdet forbundne ansvar og det under de givne omstændigheder opnåede resultat."

Det må dog understreges, at arbejdet med afvikling af et solvent og et insolvent bo omfangs- og intensitetsmæssigt er væsensforskellige, og at salæret for de to afviklingsmåder derfor sædvanligvis vil være af klart forskellig størrelse.

Kapitel 8. Udvalgets overvejelser om behovet for vejledende retningslinjer for salærer.

8.1. Indledning.

Det sker kun sjældent, at skyldneren eller en fordringshaver rejser indsigelse imod det af kurator indstillede salær. Dette kan naturligvis hænge sammen med, at de salærer, der fastsættes i den altovervejende del af boerne, af de implicerede opfattes som rimelige, idet de hidtil anvendte vejledende salærtakster i det store hele har ført til passende salær fastsættelser. Det kan imidlertid også skyldes, at de pågældende som regel er uden reel interesse i salærets størrelse, idet fordringshavernes krav mod skyldneren for den udækkede del af fordringerne, jfr. konkurslovens § 156, kun i yderst begrænset omfang søges gjort gældende, ligesom fordringerne forlængst er afskrevet i de berettigedes regnskaber.

Som ovenfor nævnt følger det imidlertid af konkurslovens § 239, stk. 1, at skifteretten, uanset om der rejses indsigelse, skal tage selvstændig stilling til det indstillede salær. Såfremt skifteretten ikke umiddelbart kan godkende dette, vil spørgsmålet som regel blive drøftet med kurator, før regnskabet fremlægges på den skiftesamling, hvor regnskabet behandles, og hvor skifteretten skal fastsætte kurators salær. Denne drøftelse vil hyppigst føre til, at der opnås enighed mellem skifteretten og kurator om salærets størrelse, men sker dette ikke, må spørgsmålet afgøres ved, at skifteretten afsiger kendelse herom.

Det er udvalgets opfattelse, at en hovedårsag til, at spørgsmålet om fastsættelse af kurators salær i så ringe omfang har givet anledning til egentlig tvist, har været eksistensen af vejledende takster. Udvalget finder, at der bør være ensartethed i udøvelsen af det skøn, som skifteretterne skal foretage ved fastsættelsen af kurators salær, og at fastsættelsen kun i begrænset omfang bør give anledning til tvister med den heraf følgende forlængelse af boets behandling og belastning af det judicielle system, herunder af appelinstanterne. Disse hensyn - herunder særligt hensynet til retsenheden - taler med betydelig vægt for, at der fortsat for en ikke ubetydelig del af de boer, der

behandles ved skifteretterne, bør findes vejledende retningslinjer for salærfastsættelsen. Det er udvalgets opfattelse, at det er ubetænkeligt at fastsætte vejledende retningslinjer for boer, der typisk kan karakteriseres som relativt ensartede med hensyn til det arbejde, som kurator skal udføre. Behandlingen af disse boer vil normalt ikke efter et sådant system udløse salærer, der i væsentlig grad vil afvige fra det resultat, som skifteretten vil komme til ved en fastsættelse af salæret under hensyn til de momenter, der efter udvalgets udkast til ændret affattelse af konkurslovens § 239, stk. 1, jfr. ovenfor kapitel 7, skal indgå i salær fastsættelsen.

Udvalget finder tillige, at vejledende retningslinjer er afgørende nødvendige for en rimelig og ikke yderligere ressourcekrævende administration af skifteretternes arbejde med salærfastsættelsen i konkursboer, men finder samtidig anledning til at understrege retningslinjernes vejledende karakter og forudsætter, at fravigelser finder sted, når det er indiceret.

8.2. Om grundlaget for udarbejdelse af vejledende retningslinjer for salærer for konkursbobehandling.

Rent teknisk vil der formentlig intet være til hinder for, at der udarbejdes særskilte vejledende retningslinjer for salærer for så vidt angår hvert af de momenter, som der efter udvalgets udkast til ændret affattelse af konkurslovens § 239, stk. 1, jfr. ovenfor kapitel 7, skal tages hensyn til ved salærfastsættelsen. Dette vil imidlertid meget let kunne føre til, at fastsættelsen af det samlede kuratorsalær sker ved sammenlægning af de enkelte delsalærer, der udregnes på grundlag af retningslinjerne. Disse måtte for at undgå en for uensartet praksis være temmelig fint graduerede, og der kunne derfor være risiko for, at deres vejledende karakter trådte i baggrunden. Udvalget finder endvidere ikke, at disse momenter er velegnede som udgangspunkt for udarbejdelse af vejledende retningslinjer, og har ved drøftelsen af grundlaget for udarbejdelse af sådanne i stedet valgt at tage udgangspunkt i en række momenter, der vil have betydning og indgå som led i de forhold, som skifteretten skal tage hensyn til ved fastsættelsen af kura-

tors vederlag.

Som udgangspunkt for udarbejdelse af vejledende retningslinjer kunne efter udvalgets opfattelse navnlig følgende momenter komme i betragtning: den til kuratorhvervets udførelse medgåede tid, aktivernes størrelse og art samt passivernes størrelse og art.

Udvalget er opmærksom på, at fastsættelse af vejledende retningslinjer på den foreslåede måde hviler på den forudsætning, at flere boer, der i relation til det moment, der danner grundlag for de vejledende retningslinjer, er ens, også salærmæssigt bør behandles ens, og at denne forudsætning jævnligt ikke vil være opfyldt, fordi boerne i mange andre henseender kan udvise store forskelle. Dette forhold giver efter udvalgets opfattelse ikke anledning til væsentlige indvendinger imod, at der fastsættes vejledende retningslinjer, men understreger blot, at fastsættelsen af kurators honorar er en konkret afgørelse, og at mange forskelligartede forhold kan bevirke, at de vejledende retningslinjer bør fraviges i det enkelte tilfælde.

8.2.1. Den medgåede tid.

Den kritik, der har været rettet imod de gældende regler og principper for fastsættelse af salærer for bobehandling, har i i vidt omfang gået på, at størrelsen af salæret alene var afhængig af størrelsen af de aktiver, der indgik i det enkelte bo, og det har været foreslået, at salæret i stedet skulle fastsættes på grundlag af den til udførelsen af kuratorhvervet medgåede tid.

Udvalget er enig i, at den medgåede tid bør tillægges betydning ved fastsættelsen af kurators salær. Dette vil dog ikke nødvendigvis gælde den faktisk medgåede tid, men alene den tid, som efter skifterettens skøn med rimelighed burde medgå til udførelsen af kuratorhvervet. I modsat fald ville der nemlig opstå en uheldig skævhed i salær fastsættelsen til ulempe for den kurator, som har stor erfaring i bobehandling, og som derfor udfører bobehandlingen under anvendelse af kortere tid,

og til fordel for den mindre kyndige eller mindre effektive.

Tidsforbruget som grundlag for fastsættelse af advokaters salær kendes fra flere retsområder. Således fastsættes vederlaget til beskikkede forsvarere i straffesager og til beskikkede advokater for ofre for forbrydelser, jfr. retsplejelovens kap. 66 a, på grundlag af en timeopgørelse, ligesom vederlaget til advokater, der er beskikket for personer, der har fri proces, i almindelige civile sager principielt fastsættes som et arbejdsvederlag, idet der dog tillige tages hensyn til de vejledende landsalærtaksters afsnit om procedure. Også skifteretterne fastsætter i visse tilfælde advokaters salær som et arbejdsvederlag, således for eksempel salæret for hvervet som skifterettens medhjælper i en gældssaneringssag, ligesom salæret til en midlertidig bestyrer i et konkursbo, der ikke vælges eller beskikkes som kurator, typisk vil blive fastsat som et arbejdsvederlag, hvilket også gælder visse særskilte vederlag til kurator i et konkursbo.

Fælles for de nævnte tilfælde er, at det tidsrum, inden for hvilket de nævnte hverv udføres, typisk er forholdsvis overskueligt. Dette letter i sig selv bedømmelsen af rimeligheden af de opgivne tidsforbrug, ligesom domstolene er nøje bekendt med indholdet af de arbejdsopgaver, der er forbundet med hvervets forsvarlige udøvelse. Domstolene er således på disse områder i stand til at foretage en indgående vurdering af det opgivne tidsforbrugs rimelighed.

Til forskel herfra er det ikke ualmindeligt, at behandlingen af et konkursbo strækker sig over flere år, hvilket omvendt vanskeliggør en vurdering og eventuel kritik af det oplyste timeforbrug. Dette vil dog til en vis grad kunne afhjælpes ved regelmæssige redegørelser fra kurator om arten og omfanget af det udførte arbejde. Disse kan afgives på kurators eget initiativ i forbindelse med de pligtmæssige indberetninger om årsagerne til, at et bo ikke har kunnet sluttes, jfr. konkurslovens § 127, men skifteretten vil også efter konkurslovens § 125, stk. 3, kunne afkræve kurator disse oplysninger.

De arbejdsopgaver, der hører til udførelsen af kuratorhvervet, er endvidere yderst forskellige og for en dels vedkommende sådanne, at skifteretterne næppe fuldt ud er i besiddelse af det indgående kendskab til deres udførelse, som vil være nødvendigt for en kritisk bedømmelse af, om det opgivne tidsforbrug skønnes rimeligt.

8.2.2. Størrelsen og arten af boets aktiver.

Størrelsen af de aktiver, der indgår i boet, har i en lang årække været grundlaget for fastsættelsen af salæret for behandlingen af et bo, hvadenten boet har været solvent eller insolvent.

Det er uden betydning for salærets fastsættelse, at et bo, der har været behandlet efter konkurslovens regler om insolvente boer, ved den endelige opgørelse viser sig at være solvent.

Hovedbegrundelsen for at benytte aktivmassen som grundlag for salærfastsættelsen har i de insolvente boer traditionelt været, at beregningsmåden derved i sig selv virker som et incitament for kurator til at være omhyggelig med inddrivelsen og realisationen af boets værdier. En høj dividende vil gennemsnitligt være en fordel for alle implicerede, for fordringshaverne derved, at deres øjeblikkelige tab mindskes og for skyldneren derved, at den restfordring, for hvilken han fortsat hæfter personligt, mindskes eller endog bortfalder, fordi betingelserne for tvangsakkord i konkurs kan opfyldes.

Det kan yderligere fremhæves som en fordel ved benyttelsen af aktivmassen som grundlag for salærfastsættelsen, at dette beregningsgrundlag er lidet skønmæssigt, og at beregningen derfor bliver næsten ukompliceret og kun giver yderst ringe anledning til tvist.

Det må erindres, at benyttelsen af aktivmassen som grundlag for fastsættelsen af salæret er baseret på den forudsætning, at der består et vist proportionalt forhold mellem størrelsen af boets aktiver og omfanget af det arbejde, der har været forbundet med dem, således at vejledende salærtakster, der er fastsat på det-

te grundlag, gennemsnitligt tillige vil afspejle omfanget af såvel kurators arbejdsindsats som det med bobehandlingen forbundne ansvar, der typisk vil stige med aktivmassen.

Denne forudsætning vil undertiden ikke være opfyldt. Det kan hænde, at en usædvanlig stor del af et bos aktiver foreligger i form af kontanter eller dog meget let realisable aktiver, ligesom der omvendt i andre tilfælde kan være forbundet et usædvanligt stort arbejde med et bo, fordi aktivernes art og sammensætning har haft en kompliceret karakter. Dette kunne tale for at lade også aktivernes art være medvirkende ved fastsættelsen af vejledende retningslinjer for salærer.

8.2.3. Størrelsen og arten af boets passiver.

Det er en almindelig erfaring ved behandling af konkursboer, at behæftelsesgraden af boets aktiver i de senere år har udvist en stigende tendens som følge af en kraftig vækst i udbuddet af finansierings- og sikkerhedsstillelsesformer. Disse omfatter udover de traditionelt benyttede, som for eksempel låntagning mod sikkerhed i fast ejendom og løsøre, konsignation, kreditkøb med ejendomsforbehold og diskontering af enkeltstående fordringer, nu blandt andre indeksregulerede lån, factoring, franchising og leasing, herunder sale-and-lease-back-arrangementer. Fælles for disse finansieringsformer er, at provenuet ved afhændelse af de aktiver, der er omfattet af ordningen, i det omfang, hvori denne opretholdes over for konkursboet, primært anvendes til nedbringelse af lån- eller kreditgiverens fordring imod boet og kun anvendes til udlodning til de usikrede fordringshavere i det omfang, hvori provenuet overstiger den pågældendes fordring. Undersøgelser af, i hvilket omfang sådanne ordninger vil kunne tilsidesættes i forhold til konkursboet, og forhandlinger med vedkommende berettigede om omfanget af dennes anmeldelse af et eventuelt overskydende krav i boet indtager derfor en fremtrædende plads ved behandlingen af disse konkursboer. Dette arbejde, der jævnligt vil være yderst kompliceret, vil i mange tilfælde ikke få indflydelse på størrelsen af boets aktiver, men resultatet heraf vil kunne få væsentlig betydning for udfaldet af bobehandlingen, herunder for størrelsen af den dividende, der kan udloddes. Tilsvarende gælder for det arbejde, der er

forbundet med kurators undersøgelser af mellemværender og inde-
 ståelser imellem koncernforbundne selskaber og af andre fordrin-
 ger af særegen beskaffenhed, således visse krav, anmeldt med
 fortrinsstilling, og krav, der støttes på immaterialretslovgiv-
 ningen.

Disse forhold vil naturligvis øve væsentlig indflydelse på om-
 fanget af den tid, der medgår til kuratorhvervets udførelse,
 jfr. herom ovenfor under 8.2.1., men dette arbejdes jævnligt
 særligt indviklede beskaffenhed og dets muligt væsentlige betyd-
 ning for udfaldet af bobehandlingen kunne tale for at lade
 dette være grundlaget for fastsættelse af vejledende retnings-
 linjer for salærer.

8.3. Udvalgets konklusion.

Efter udvalgets opfattelse kunne den tid, der med rimelighed
 skønnes anvendt til udførelsen af kuratorhvervet for så vidt væ-
 re et rimeligt udgangspunkt for fastsættelse af vejledende ret-
 ningslinjer for salærer. Udvalget finder dog, at de ovenfor
 under 8.2.1. nævnte særtræk ved konkursbobehandling med vægt
 taler imod benyttelse af dette udgangspunkt. Udvalget kan
 derfor ikke anbefale, at den med rimelighed til kuratorhver-
 vets udførelse medgåede tid benyttes som grundlag for fastsæt-
 telse af vejledende retningslinjer for konkursbobehandling.

Tilsvarende betænkeligheder gør sig gældende med hensyn til
 fastsættelse af vejledende retningslinjer med udgangspunkt i
 størrelsen og arten af boets passiver eller med hensyntagen
 til arten af boets aktiver. Hertil kommer, at disse forhold er
 meget sammensatte, hvorfor fastsættelse af vejledende retnings-
 linjer på disse grundlag formentlig vil frembyde betydelige
 vanskeligheder. Udvalget kan som følge heraf ej heller anbe-
 fale, at der fastsættes vejledende retningslinjer med udgangs-
 punkt i størrelsen og arten af boets passiver eller med hensyn-
 tagen til arten af boets aktiver.

Efter det således anførte finder udvalget ikke at kunne pege
 på et bedre grundlag for fastsættelse af vejledende retnings-
 linjer for salærer for konkursbobehandling end størrelsen af

boets aktivmasse, men der er dog anledning til at understrege, at det ovenfor under 8.2.1. og 8.2.3. anførte skal tages i betragtning ved enhver **salærfastsættelse** og efter omstændighederne vil kunne bevirke anselige udsving i forhold til det salær, der følger af de vejledende retningslinjer.

Med hensyn til fastlæggelsen af det område, inden for hvilket der bør fastsættes vejledende retningslinjer for salærer, er det udvalgets opfattelse, at det ovenfor under 8.1. nævnte kriterium om relativt ensartede boer typisk vil være opfyldt for boer, der efter de nugældende vejledende landssalærtakster udløser et samlet salær på 200.000 kr. eller derunder, heri medregnet salær, beregnet af behæftede dele af faste ejendomme og skibe og præstationssalærer. Dette svarer efter taksterne til boer med en fri aktivmasse på ca. 2 millioner kr. eller derunder, hvor de behæftede aktiver ikke udløser nævneværdige salærer, og hvor der ikke tillægges præstationssalærer af betydning. Udvalget er opmærksom på, at der også i disse boer kan være forskelligartede forhold, der kan have indflydelse på omfanget af det arbejde, kurator har udført, men finder samtidig, at der her typisk er tale om boer, som normalt ikke er særegent komplicerede, og som derfor uden større betænkelighed kan indpasses i et system med vejledende retningslinjer. Udvalget finder således, at der fortsat for disse boer, der udgør en væsentlig del af de konkursboer, der behandles i skifteretterne, bør fastsættes vejledende retningslinjer, som skal benyttes som udgangspunkt for **skifteretternes salærfastsættelse**.

Udvalgets forslag indebærer, at det hidtidige system forlades, især for så vidt angår boer, der ved anvendelse af landssalærtaksterne vil udløse et salær på 200.000 kr. eller derover. I erkendelse af, at disse - få - boer typisk frembyder særdeles store indbyrdes forskelligheder og således må siges at være mindre egnede til indplacering under vejledende retningslinjer, finder udvalget det ikke **hensigtsmæssigt**, at der fastsættes vejledende retningslinjer for kurators salær i disse boer.

Størrelsen af det salær, der fastsættes i boer af denne størrelse er af væsentlig betydning for såvel kurator som boets øvrige

vedkommende, og udvalget finder det derfor rigtigst, at skifteretterne i disse boer fastsætter kurators salær uden at føle sig bundet af vejledende retningslinjer, således at fastsættelsen af salæret sker på grundlag af en indgående prøvelse af en udførlig indstilling fra kurator og under hensyn til de momenter, som vil blive omtalt i det følgende.

Ved valget af en grænse på 200.000 kr. har udvalget tillige haft opmærksomheden henledt på, at vejledende retningslinjer, fastsat på den foreslåede måde, vil dække ca. 95% af samtlige konkursboer, men kun ca. halvdelen af salærmassen, jfr. det ovenfor i kapitel 6.3. oplyste. Sagt på en anden måde vil det område, inden for hvilket der ikke er fastsat vejledende retningslinjer, udgøre ca. 5% af konkursboerne, men ca. halvdelen af den samlede salærmasse. Herved opnås en mere betryggende form for fastsættelsen af den betydelige del af salærmassen, der udbetales i de store boer, samtidig med at det judicielle system kun belastes i begrænset omfang.

Udvalget har dog ved fastlæggelsen af grænsen på 200.000 kr. forudsat, at denne grænse - alt efter den økonomiske udvikling m.v. - kan reguleres, således at **salærfastsættelsen** i den overvejende del af konkursboerne også fremover vil være baseret på **vejledende** retningslinjer og således, at kun de store boer holdes uden for retningslinjernes område. Udvalget foreslår, at det overlades til Den danske Dommerforening, jfr. nedenfor, at træffe bestemmelse om en eventuel kommende regulering af grænsen efter de ovenfor angivne synspunkter.

Fogedretternes fastsættelse af salærer og honorarer ved tvangsauktioner er judicielle afgørelser, jfr. herved retsplejelovens § 582, og foretages i henhold til vejledende salær- og honorartakster for advokater og sagkyndige under tvangsauktioner. Disse er udarbejdet af et udvalg, nedsat af Den danske Dommerforening. Da skifteretternes fastsættelse af salærer i konkursboer ligeledes er judicielle afgørelser, finder udvalget, at vejledende retningslinjer for salærer fremover bør udarbejdes af og fastsættes af domstolene på samme måde som ved tvangsauktion, og ikke som hidtil af advokatsamfundet. Udvalget skal herved

pege på, at domstolene ved gennemførelsen af konkursloven af 1977 fik ansvaret for salærets fastsættelse, uanset om der rejses indsigelse mod det foreslåede beløb eller ej, og at dette ansvar opretholdes og skærpes ved udvalgets lovudkast.

Som ovenfor nævnt finder udvalget, at de vejledende retningslinjer for den omhandlede gruppe af boer alene skal benyttes som udgangspunkt for fastsættelsen af salær til kurator, således at salæret efter en konkret bedømmelse, som skifteretterne altid skal foretage, kan og bør nedsættes eller forhøjes i forhold til retningslinjerne under hensyn til de momenter, som efter udvalgets udkast til ændret affattelse af konkurslovens § 239, stk. 1, jfr. ovenfor i kapitel 7, skal indgå i grundlaget for skifteretternes salær fastsættelse.

Udvalget har under sit arbejde rettet henvendelse til Den danske Dommerforening, der har erklæret sig villig til at medvirke ved fastsættelsen af vejledende retningslinjer for salærer for almindelige boer på samme måde, som det er sket for tvangsauktionernes vedkommende, således at retningslinjerne fastsættes af et udvalg under foreningen. Dommerforeningens forudsætninger har været, at det fastholdes, at fastsættelse af det enkelte salær er en judiciel afgørelse, at fravigelse fra de vejledende retningslinjer ud fra nærmere angivne parametre kan ske på ethvert trin af skalaen, og at de store boer holdes uden for retningslinjernes område.

Kapitel 9. Reglerne for statskassens betaling af omkostningerne ved konkursbehandling.

9.1. Gældende ret.

Efter bestemmelsen i konkurslovens § 27, stk. 1, hæfter konkursrekvirenten for de med konkursbehandlingen forbundne omkostninger, såfremt boets midler er utilstrækkelige hertil. Denne hæftelse skal som udgangspunkt berigtiges ved sikkerhedsstillelse, jfr. konkurslovens § 27, stk. 2, 1. pkt. Skifteretten kan dog undlade at kræve sikkerhedsstillelse, og omkostninger, der ikke kan dækkes af skyldnerens midler, betales i så fald af statskassen, jfr. § 27, stk. 2, 2. og 3. pkt., og Folketingstidende 1976/77, 2. samling, tillæg A, spalte 382 f, hvorefter det fremgår, at denne mulighed for fritagelse er tænkt benyttet, hvor en lønmodtager begærer konkurs for at få et lønkrav dækket af Lønmodtagernes Garantifond. Skifteretten kan således i almindelighed ikke fritage en skyldner for at stille sikkerhed ved indgivelse af begæring om, at hans bo tages under konkursbehandling, men der vil administrativt kunne meddeles skyldneren fri proces, såfremt de almindelige betingelser herfor er opfyldt.

Når det konstateres, at den stillede sikkerhed og de midler, der måtte indgå i boet, ikke kan dække (yderligere) bobehandling, må denne sluttes i medfør af bestemmelsen i konkurslovens § 143.

9.2. Udvalgets overvejelser og forslag.

Efter punkt 3 i folketingsbeslutningen af 30. maj 1985 (bilag 1) bør det indgå i udvalgets overvejelser at tilvejebringe hjemmel for, at statskassen i mindre boer kan afholde udgiften til kurators salær, såfremt der i boet ikke er dækning hertil.

En hjemmel for skifteretten til at træffe en sådan afgørelse vil i realiteten medføre, at der vil kunne gives den, som efter konkurslovens § 27 ellers skulle have afholdt omkostningerne, en retsstilling svarende til, at der efterfølgende bevilges ham fri proces.

Efter retsplejelovens almindelige regler om fri proces er det

bl.a. en betingelse for opnåelse af bevilling til fri proces, at den pågældende opfylder en økonomisk trangsbetingelse, jfr. retsplejelovens § 330, stk. 1, nr. 2, og stk. 2, og justitsministeriets bekendtgørelse nr. 573 af 17. december 1980 § 2, hvorefter fri proces i almindelighed ikke bør bevilges, hvis den pågældendes socialindkomst overstiger 110.000 kr. Efter den administrative praksis, der har dannet sig, gives der endvidere kun helt undtagelsesvis fri proces i sager, der vedrører erhvervsforhold.

Skifterettens afgørelse om at lade det offentlige betale kurators salær i visse konkursboer ville således i nogen grad på tværs af intentionerne bag reglerne om fri proces dels kunne blive til fordel for kreditorer, der ikke opfylder trangskriteriet for meddelelse af fri proces og dels angå forhold, hvor der efter fast administrativ praksis ikke gives bevilling til fri proces, fordi de sociale hensyn, der ligger til grund for reglerne om fri proces, ikke gør sig gældende. Udvalget kan derfor ikke anbefale en så vidtgående regel.

Udvalget finder dog, at hensynet til skyldneren vil kunne tale for, at skyldneren ikke selv skal betale de med konkursbehandling af hans bo forbundne omkostninger i visse af de tilfælde, hvor boets midler er utilstrækkelige hertil. Dette kan forekomme velbegrundet, særligt hvor formålet med indgivelse af konkursbegæringen er at skabe en fristdag med henblik på fastholdelse af en mulighed for omstødelse af foretagne dispositioner eller kreditorforfølgning. Udvalget kan derfor anbefale, at konkurslovens § 27, stk. 2, 2. pkt. ændres, således at særlige hensyn til skyldneren ligestilles med særlige hensyn til en fordringshaver, således at skyldneren af skifteretten vil kunne fritages for at stille sikkerhed for omkostningerne ved konkursbehandling af hans bo med den virkning, at disse afholdes af statskassen, dersom boets midler viser sig utilstrækkelige.

Kapitel 10. Konkurslovens regler om registrering og vurdering m.v. af boets aktiver.

10.1. Gældende ret.

Efter konkursloven af 1872 § 54 foretoges registreringen af boets aktiver af skifteretten, der i forbindelse hermed lod foretage vurdering. Efter konkursloven af 1977 § 110, stk. 1, 1. pkt., udmelder skifteretten "en eller flere personer, der snarest skal foretage registrering og vurdering af boets aktiver." For de tilfælde, hvor en konkurs bliver udgangen på et forsøg på tilvejebringelse af en tvangsakkord for skyldneren, og hvor de i konkurslovens § 165 nævnte oplysninger findes, bestemmer § 110, stk. 1, 2. pkt., at den registrering og vurdering, der er tilvejebragt til brug for indgivelse af begæring om åbning af tvangsakkordforhandling, kan benyttes.

Konkursloven bestemmer ikke, på hvilket grundlag værdiansættelsen af aktiverne skal ske, men for tvangsakkord bestemmer § 165, stk. 2, nr. 1, følgende:

"Stk. 2. Tillidsmændene registrerer samtlige skyldnerens aktiver og passiver, herunder kautions- og vekselforpligtelser, og udarbejder en oversigt over skyldnerens status. Statusoversigten skal indeholde:

1. Angivelse af boets aktiver med oplysning om grundlaget for værdiansættelserne, herunder om disse er sket med henblik på videreførelse eller ophør af skyldnerens virksomhed. Så vidt muligt oplyses anskaffelses- eller fremstillingspris og for fordringers vedkommende de tilgodehavende beløb. Endvidere oplyses størrelsen af foretagne afskrivninger, om aktiver er behæftet med ejendomsforbehold, pant eller anden sikkerhedsret, samt om fordringer kan fyldestgøres ved modregning."

Denne bestemmelses ret udførlige krav til vurderingen af aktiverne må ses i sammenhæng med, at et af hovedformålene med reglerne om akkord er at muliggøre en videreførelse af gældstyngede virksomheder, og at skyldnerens aktiver jo i så fald ikke realiseres.

Heroverfor står, at samtlige aktiver i et konkursbo som et led i

bobehandlingen realiseres, for at provenuet kan indgå i udlodningen til fordringshaverne. Ved realisationen vil aktivernes handelsværdi blive konstateret, og der er derfor i almindelighed ikke behov for, at vurderingserklæringen indeholder de i konkurslovens § 165 nævnte oplysninger. Hovedformålet er en nøje registrering af boets aktiver, suppleret med sådanne oplysninger om disses formentlige handelsværdi, som kan give kurator et grundlag for at tage stilling til spørgsmålet, om aktivernes realisation skal ske ved salg underhånden eller på tvangsauktion, samt til spørgsmålet om udlæg af indbo til skyldneren i medfør af konkurslovens § 36, jfr. retsplejelovens § 509.

Konkursloven indeholder ikke regler om omvurdering, men skifteretten kan efter almindelige regler, således navnlig i tilfælde af påviste fejl ved den foretagne vurdering, træffe bestemmelse om omvurdering, sædvanligvis ved særligt sagkyndige, jfr. nedenfor.

Skifteloven, lov nr. 155 af 30. november 1874, jfr. justitsministeriets lovekendtgørelse nr. 725 af 23. oktober 1886, indeholder i § 16 bestemmelser om registrering og vurdering af et dødsbos aktiver. I dødsboer har værdiansættelsen af aktiverne betydning, dels for eventuel udlæg af aktiverne til arvinger og legatarer, dels for det offentliges krav på betaling af skat samt arve- og eventuel skifteafgift. Der er derfor i skiftelovens § 48, arveafgiftslovens § 17 og kildeskatte-lovens § 16 givet særlige regler om foretagelse af formelig vurdering med bindende virkning for såvel boets vedkommende som det offentlige.

Konkursloven indeholder i § 238 regler om bl.a. vurderingsmænds habilitet, men indeholder ikke herudover bestemmelser om, hvem der kan foretage registrering og vurdering i et konkursbo, cfr. for tvangsakkord bestemmelsen i konkurslovens § 164, stk. 1, hvorefter justitsministeren beskikker fagkyndige tillidsmænd, der sammen med regnskabskyndige tillidsmænd tilvejebringer de i § 165 nævnte oplysninger. Ved kongelig anordning nr. 96 af 24. juli 1872 fastsattes "nærmere Regler med Hensyn til Gjennemførelsen af den i Lov af 25de Marts 1872 om Konkurs samt om nogle Forandringer i de gjældende Bestemmelser om Pant og Exekution § 149 givne Bestemmelse om, at Hendlendes, Fabrikanters og

Skibsrederes Konkursboer i København skulle behandles af Sø- og Handelsretten, m.v.". I anordningens § 5 bestemmes:

"§ 5. Ved de i loven af 25. marts 1872 §§ 51 og 54 omtalte begyndelses-, registrerings- og vurderingsforretninger er det i reglen ikke nødvendigt, at de handelskyndige medlemmer af skifteretten er til stede. Justitsministeren kan derhos, efter indstilling af retten, bestemme en eller flere af det på samme justitskontor ansatte personale til på rettens vegne at fortsætte, eller efter omstændighederne helt udføre registrerings- og vurderingsforretninger.

Protokollen ved de omhandlede forretninger føres af en rettens bestillingsmænd, der da tillige med et af rettens budde, under skifterettens ledelse, foretager vurderinger af almindelige løsøregenstande. Til vurderingen af varelagre eller andre genstande, der kræver særegen sagkundskab, benyttes enten faste edsvorne vurderingsmænd eller vurderingskoner, eller særlig hertil af skifteretten udnævnte taksatorer."

For dødsboer bestemmes i skiftelovens § 16, stk. 1:

"Begyndelses- og registreringsforretninger udføres af skifteretten i forening med to vidner, hvilke under eds tilbud har at vurdere boets ejendele, for så vidt der ikke hertil udfordres særlige kundskaber, i hvilket tilfælde kyndige vurderingsmænd bliver at udmelde af skifteretten. Dersom det senere under skiftet forlanges, lader skifteretten vidnerne bekræfte den stedfundne vurdering med ed, som modtages i en skiftesamling. På steder, hvor omstændighederne gør det tilrådeligt, kan efter justitsministeriets nærmere bestemmelse et fast ansat retsbud i stedet for de tvende vidner benyttes til at foretage vurdering af indbo af mindre betydning, ligesom med justitsministeriets billigelse faste edsvorne vurderingsmænd og vurderingskoner for retskredsen kan ansættes af skifteretten til at foretage alle vurderinger af løsøre."

De nævnte autorisationer kan meddeles uden justitsministeriets godkendelse i de enkelte tilfælde, jfr. justitsministeriets skrivelse af 15. januar 1942 (Ministerialtidende 1942, s. 31).

Der findes i konkursloven ikke bestemmelser, der udtrykkeligt afskærer vurderingsmænd fra at medvirke ved afhændelsen af boets

aktiver eller foreskriver, at de ikke må have økonomiske interesser hos køberen, ligesom det ikke udtrykkeligt er forbudt kurator eller denne nærstående personer at erhverve boets aktiver. Det må imidlertid antages at følge af almindelige retsgrundsætninger, at selvindtræde formentlig altid er utilladeligt i sådanne situationer, og efter advokatsamfundets "Regler for god advokatskik og kollegialitet" er det da heller ikke tilladt for en kurator i et konkursbo at købe boets aktiver. På tilsvarende måde vil det være utilladeligt, hvis en vurderingsmand har økonomiske interesser hos aftageren af aktiverne.

10.2. Oplysninger om skifteretspraksis.

Af de oplysninger, som udvalget har indhentet fra de ovenfor i kapitel 2 nævnte retter fremgår, at skifteretterne i vidt omfang udmelder faste vurderingsmænd, herunder skifterettens vagtmestre, til at foretage registrering og vurdering af boets aktiver, men at særligt sagkyndige udmeldes, hvor aktivernes beskaffenhed tilsiger det. Dette vil navnlig være tilfældet ved genstande af høj værdi, værdipapirer, fast ejendom, driftsmateriel og inventar, varelagre, halvfabrikata, kunstgenstande og særlige samlinger (kunst, antikviteter, frimærker og mønter etc.).

Præsidenten for sø- og handelsretten har i sin besvarelse givet en udførlig redegørelse for den praksis, som sø- og handelsrettens skifteret følger ved registrerings- og vurderingsforretninger. Det hedder i denne redegørelse:

"I konkursboer udpeger skifteretten i forbindelse med konkursdekretets afsigelse typisk en af rettens vagtmestre til at foretage registreringen af boets aktiver. Den udpegede vagtmester foretager snarest muligt herefter registrering af skyldnerens erhvervsaktiver og private aktiver, så vidt muligt med skyldnerens tilstedeværelse, og foretager, hvad der er fornødent til aktivernes foreløbige sikring.

Den vagtmester, der foretager registreringen, vil herunder tillige foretage en vurdering af boets aktiver. Med mindre andet er aftalt med midlertidig bestyrer, vil aktiverne blive ansat til den skønnede værdi ved hurtigt, eventuelt samlet, salg i en ophørssituation. Navn-

lig for at sikre, at en foretagen vurdering kan give boets kurator et godt grundlag for at bedømme eventuelle tilbud om køb af boets aktiver i fri handel, er det fast praksis, at vagtmestrene i overensstemmelse med en herom given instruks tilkalder særlig sagkyndig bistand, hvis de ikke føler sig i stand til at vurdere et givet aktiv på fuldt betryggende måde.

Sø- og Handelsrettens vagtmestre foretager registrering og vurdering i den overvejende del af de konkursboer, der behandles ved rettens skifteret, og har igennem denne virksomhed erhvervet et betydeligt kendskab, ikke blot til indbo og sædvanlige inventargenstande i øvrigt, men også til sædvanligt forekommende aktiver i de brancher, hvori registrering og vurdering jævnligt foretages.

Der udarbejdes i skifteretten ikke nogen opgørelse over den tid, som vagtmestrene anvender til henholdsvis registrering og vurdering, men det er opfattelsen, at den væsentligste tid under en registrerings- og vurderingsforretning medgår til selve registreringen.

Også i de tilfælde, hvor tilkaldelse af særlig sagkundskab er indiceret, hvilket navnlig altid vil være tilfældet, hvis der i boet findes erhvervsaktiver af særlig **beskaffenhed**, kunstgenstande eller særlige samlinger, som for eksempel mønter, frimærker eller antikviteter, foretager vagtmesteren som hovedregel registreringen af de pågældende aktiver, således at den særligt sagkyndiges tid alene anvendes til en vurdering af aktiverne.

Til vurdering af aktiver inden for områder, der hyppigt giver anledning til tilkaldelse af særlig sagkyndig bistand, benyttes personer fra almindeligt anerkendte firmaer; det kan således nævnes, at der til vurdering af antikviteter og kunstgenstande benyttes sagkundskab fra et internationalt estimeret auktionshus, og at der til vurdering af guld- og sølv-tøj benyttes sagkundskab fra et af landets mest velrenommerede juvelerfirmaer. Inden for andre områder rettes henvendelse til vedkommende brancheorganisation med henblik på udpegning af en egnet person.

Af hensyn til tilliden til de foretagne vurderinger er det foreskrevet og fast praksis, at den, der har foretaget disse, ikke tager del i realiseringen af de vurderede aktiver, det være sig som mægler, som formidler af kontakt mellem midlertidig bestyrer/kurator og poten-

tielle købere eller på nogen anden måde.

De personer, der har foretaget registrering og vurdering af et bo's aktiver, vederlægges i henhold til en af den udfærdiget regning. Vederlæggelsen foretages af midlertidig bestyrer/kurator, ved større regninger efter forudgående forelæggelse for skifteretten. I alle tilfælde tager skifteretten stilling til vederlagets berettigelse senest i forbindelse med revision af borettskabet.

Vederlaget beregnes ved sædvanlige registreringer og vurderinger med udgangspunkt i den til vurderingen medgåede tid med en vis hensyntagen til eventuelt tidspres eller andre særlige omstændigheder. Ved vurderinger af særlige aktiver kan andre omstændigheder øve indflydelse på vederlaget.

Det er den almindelige erfaring - således som det efter sagens natur også måtte forventes - at vurderinger, foretaget af særligt sagkyndige er væsentligt mere omkostningskrævende for boet end vurdering, foretaget af en af rettens vagtmestre."

10.3. Udvalgets overvejelser og forslag.

For at understrege, at registrerings- og vurderingsforretninger altid skal foretages af personer, der på fuldt betryggende måde kan forestå vurderingen af boets aktiver, foreslår udvalget, at betegnelsen "sagkyndig" indsættes i konkurslovens § 110, stk. 1. Tilføjelsen betyder, at vurderingsforretninger kun kan foretages af personer, der er sagkyndige med hensyn til den i et konkret bo aktuelle vurdering. Bestemmelsen udelukker ikke vurdering som hidtil ved f.eks. vedkommende skifterets vagtmestre m.v., forudsat at disse må antages gennem deres virke at have opnået den til vurderingen fornødne sagkundskab.

For at understrege kravet til vurderingsmandens uafhængighed foreslås det, at der indsættes en udtrykkelig bestemmelse i konkurslovens § 238 om, at vurderingsmanden ikke må medvirke ved afhændelsen af aktiverne eller have økonomisk interesse hos afgageren.

Kapitel 11. Forbud mod salg af boets aktiver til kurator m.v.

11.1. Gældende ret.

Konkursloven indeholder ingen regler om, at aktiverne i et konkursbo ikke må erhverves af kurator.

Konkurslovens § 238 indeholder alene regler om, hvem der på grund af særlig tilknytning til skyldners bo, ikke må handle som kurator.

Det er forekommet, at aktiverne i et konkursbo er afhændet til kurator selv eller til denne nærstående personer.

Sådanne dispositioner har givet anledning til kritik, og efter indstilling fra Advokatrådets lovudvalg om konkurs og betalingsstandsning har Advokatrådet i 1984 vedtaget en ny regel som ligger f. i afsnit VI i "Regler for god advokatskik og kollegialitet": "En advokat må ikke som kurator i et konkursbo afhænde nogen del af boets aktiver til sig selv eller nogen ham nærstående."

Reglen vedrører **alene** advokater. Kurator behøver imidlertid ikke nødvendigvis at være advokat, og i de (meget få) tilfælde, hvor kurator ikke **vælges** fra en personkreds, der har en tilsvarende kollegial vedtægt som advokater, er der ingen regler, der hindrer, at der sker afhændelse til kurator eller ham nærstående personer.

11.2. Udvalgets overvejelser og forslag.

Efter punkt 6 i folketingsbeslutningen af 30. maj 1985 (bilag 1) bør det indgå i udvalgets overvejelser at fastsætte regler om, at ingen del af boets aktiver kan erhverves af kurator eller af denne nærstående personer.

Det kan vel ikke udelukkes, at afhændelse af visse aktiver til kurator eller denne nærstående i nogle tilfælde vil være mest hensigtsmæssig og fordelagtig for boet, idet aktiverne herigenem kan realiseres til de bedste værdier.

Dispositioner af en sådan karakter giver imidlertid let anledning til kritik og misforståelse vedrørende kurators rolle i afviklingen af skyldnerens bo, og hensynene til en helt igennem ukritisabel bobehandling vejer efter udvalgets opfattelse langt tungere end hensynet til de formentlig forholdsvis få tilfælde, hvor et salg til kurator eller dennes nærstående vil være mest indbringende for boets kreditorer.

Som omtalt ovenfor er der allerede i dag kollegialt forbud mod, at kurator - når denne er advokat - afhænder boets aktiver til sig selv eller nogen ham nærstående.

En sådan regel bør imidlertid fremgå klart af konkursloven. Hermed sikres også, at der ikke sker afhændelse til kurator i de tilfælde, hvor denne vælges fra en personkreds uden tilsvarende kollegiale vedtægter som advokater.

Da der imidlertid kan rejses den samme kritik mod afhændelsen af aktiver til hele personkredsen i § 238, stk. 1, foreslår udvalget, at der som et nyt stk. 4 i konkurslovens § 238 indsættes en regel om, at ingen del af boets aktiver kan erhverves af de i stk. 1 nævnte personer eller af disse nærstående. Forbuddet omfatter enhver erhvervelse, såvel ved underhåndskøb som ved auktionskøb.

Kapitel 12. Forretningskyndig medhjælp.

12.1. Gældende ret.

Efter konkurslovens § 15, stk. 3, kan det under en betalingsstandsning beskikkede tilsyn antage fornøden sagkyndig bistand.

Reglen, der trådte i kraft den 1. juli 1984, er ifølge **betænkning** nr. 983 om betalingsstandsning i første række tænkt som en mulighed for tilsynet til at antage revisions- og regnskabskyndig bistand, således at det kan skaffe sig et overblik over skyldnerens situation. Reglen giver endvidere tilsynet mulighed for at antage anden sagkyndig bistand, hvis tilsynet skulle finde det nødvendigt. Som eksempler kan nævnes bistand fra en branchekyndig person eller organisation og, såfremt tilsynet ikke er skyldnerens egen advokat, bistand fra den eller de advokater, der måtte have særlig kendskab til skyldnerens forhold.

Konkursloven indeholder ingen tilsvarende bestemmelse om, at bostyret i et konkursbo kan antage forretningskyndig bistand, når bortses fra bestemmelsen i § 126, stk. 2, hvorefter skifteretten i større eller mere indviklede boer kan antage en statsautoriseret revisor til på boets regning at udføre revision i et af skifteretten nærmere bestemt omfang.

12.2. Udvalgets overvejelser og forslag.

Efter punkt 5 i folketingsbeslutningen af 30. maj 1985 (bilag 1) **bør** det indgå i udvalgets overvejelser at tilvejebringe hjemmel for, at skifteretten kan antage en forretningskyndig medhjælp til at rådgive kurator under bobehandlingen.

I praksis anvender bostyret sagkyndige som rådgivere med henblik på at opnå de **bedst** mulige resultater ved afhændelse af boets aktiver, og det er almindeligt at anvende særlige forretningskyndige rådgivere, hvis et bo fortsætter driften af en virksomhed ud over en kortere **afviklingsperiode**.

Arten og omfanget af den forretningskyndige bistand vil være forskelligt i de forskellige faser af **bobehandlingen** og vil **bl.a.** afhænge af, på hvilket tidspunkt sagkundskaben inddrages,

virksomhedens art og tilstand og dens grad af specialisering
m.v.

Udvalget foreslår, at der i konkurslovens §§ 107 og 114 tilvejebringes hjemmel for, at skifteretten - eventuelt efter en forudgående drøftelse på en **skiftesamling** - kan antage forretningskyndig medhjælp, når dette skønnes hensigtsmæssigt. Herved opnås, at bostyret kan få sagkyndig bistand og rådgivning fra de til enhver tid bedst egnede sagkyndige personer i netop de faser og på de områder af bobehandlingen, hvor en sådan medvirken tjener **kreditorernes** og dermed også skyldnerens interesser.

Da udgifterne til denne bistand skal afholdes af boet, skal medhjælpens opgave(r) i videst muligt omfang præciseres, og den pågældende skal straks løses fra sin opgave af **skifteretten**, når hvervet er **tilendebragt**, idet boet ikke bør belastes med unødige omkostninger.

Antagelse af **forretningskyndig** medhjælp bør som hovedregel kun finde sted i boer af større omfang eller af mere indviklet beskaffenhed. Honoraret til den pågældende fastsættes af skifteretten under hensyn til omfanget af det udførte arbejde samt boets **beskaffenhed**, jfr. udvalgets udkast til nyt stk. 2 i konkurslovens § 239.

Kap. 13. Udvalgets lovudkast med bemærkninger.

13.1. Udkast til lov om ændring af konkursloven.

§ 1.

I konkursloven, jfr. justitsministeriets lovekendtgørelse nr. 588 af 1. september 1986, foretages følgende ændringer:

1. I § 27, stk. 2, 2. pkt., indsættes efter "hensyn til":
"skyldneren eller".

2. I § 107 indsættes efter stk. 1 som nye stykker:

"Stk. 2. I boer af større omfang eller mere indviklet beskaffenhed kan skifteretten for boets regning antage en forretningskyndig medhjælp til at rådgive midlertidig bestyrer i et af skifteretten nærmere bestemt omfang. Skifteretten kan forinden rådføre sig med skyldneren, midlertidig bestyrer og de fordringshavere, der er til stede.

Stk. 3. Skifteretten kan til enhver tid afsætte den forretningskyndige medhjælp."

Stk. 2 bliver herefter stk. 4.

3. I § 110, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter "en eller flere":
"sagkyndige".

4. I § 114 indsættes som stk. 4 og 5:

"Stk. 4. I boer af større omfang eller mere indviklet beskaffenhed kan skifteretten for boets regning antage en forretningskyndig medhjælp til at rådgive kurator i et af skifteretten nærmere bestemt omfang. Skifteretten kan forinden høre skyldnerens, kurators og kreditorernes mening på en skiftesamling.

Stk. 5. Skifteretten kan til enhver tid afsætte den forretningskyndige medhjælp."

5. I § 238, stk. 1, indsættes efter "kreditorudvalget,": "forretningskyndig medhjælp,".

6. I § 238, stk. 1, ændres "tilsynsmand" til: "tilsyn".

7. I § 238 indsættes som stk. 3 og 4:

"**Stk. 3.** Vurderingsmanden må ikke medvirke ved afhændelsen af aktiverne eller have økonomisk interesse hos aftager.

Stk. 4. Ingen del af boets aktiver kan erhverves af de i stk. 1 nævnte personer eller af disse næstående."

8. § 239, stk. 1, ophæves, og i stedet indsættes:

"Skifteretten fastsætter vederlag til kurator, midlertidig bestyrer, skifterettens medhjælper og tilsyn efter en konkret bedømmelse på grundlag af en begrundet indstilling fra de pågældende. Fastsættelsen af vederlaget skal ske under hensyn til arbejdets omfang og boets **beskaffenhed**, det med arbejdet forbundne ansvar og det under de givne omstændigheder opnåede resultat.

Stk. 2. Skifteretten fastsætter endvidere vederlag til tillidsmænd, forretningskyndig medhjælp, revisor, retsvidne og vurderingsmænd under hensyn til arbejdets omfang og boets **beskaffenhed**."

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

§ 2.

Loven træder i kraft den ....

13.2. Udkast til lov om ændring af aktieselskabsloven.

§ 1.

I aktieselskabsloven, jfr. industriministeriets lovbekendtgørelse nr. 483 af 15. november 1985, som ændret ved lov nr. 317, lov nr. 318 og lov nr. 324 af 4. juni 1986, foretages følgende ændring:

I § 120, stk. 3, indsættes som 3. pkt:

"Fastsættelsen af vederlaget skal ske under hensyn til arbejdets omfang og boets beskaf-

fenhed, det med arbejdet forbundne ansvar og det under de givne omstændigheder opnåede resultat."

§ 2.

Loven træder i kraft den ....

13.3. Udkast til lov om ændring af anpartsselskabsloven.

§ 1.

I anpartsselskabsloven, jfr. industriministeriets lovbekendtgørelse nr. 484 af 15. november 1985, som ændret ved lov nr. 317 og lov nr. 324 af 4. juni 1986, foretages følgende ændring:

I § 89, stk. 3, indsættes som 3. pkt:

"Fastsættelsen af vederlaget skal ske under hensyn til arbejdets omfang og boets beskaffenhed, det med arbejdet forbundne ansvar og det under de givne omstændigheder opnåede resultat."

§ 2.

Loven træder i kraft den ....

13.4. Udvalgets bemærkninger til de enkelte bestemmelser i lovudkastene .

13.4.1. Bemærkninger til udkast til lov om ændring af konkursloven .

Til § 27, atk. 2.

Der henvises til de almindelige bemærkninger i kapitel 9.

Til § 107, 9tk. 2 og 3.

Bestemmelserne er nye. De giver skifteretten adgang til for boets regning at antage en **forretningskyndig** person til at bistå midlertidig bestyrer. Den **forretningskyndige** udpeges og afsættes af **skifteretten**, og skifteretten skal konkretisere den **pågældendes** opgave i boet. Der skal være tale om et større bo eller et bo af mere indviklet **beskaffenhed**, herunder f.eks. i en specialiseret branche. Adgangen til at antage **forretningskyndig** medhjælp må ikke forveksles med **skifterettens** adgang i konkurslovens § 126 til at antage en revisor. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne i kapitel 12.

Til § 110.

Tilføjelsen skal understrege, at skifteretten skal sikre sig, at den person, der udmeldes som vurderingsmand, er fuldt egnet til at varetage hvervet, enten i kraft af særlig sagkundskab på området eller i kraft af særlig erfaring som vurderingsmand.

Til § 114, stk. 4 og 5.

Bestemmelserne er nye.

Der henvises til bemærkningerne ovenfor til lovudkastets § 107, stk. 2 og 3.

Til § 238, stk. 1 (nr. 5).

Tilføjelsen er en følge af, at skifteretten efter lovudkastets §§ 107 og 114 kan antage en **forretningskyndig** medhjælp til at rådgive midlertidig bestyrer eller kurator i et af skifteretten nærmere bestemt omfang. Den **forretningskyndige** er under udøvelsen af dette hverv underlagt de samme **habilitetskrav** som den øvrige personkreds, der er nævnt i § 238, stk. 1.

Til § 238, stk. 1 (nr. 6).

Ændringen er alene af redaktionel karakter, og den anvendte sprogbrug er bragt i overensstemmelse med den i konkurslovens kapitel 2 anvendte.

Til § 238, stk. 3 og 4.

Bestemmelserne er nye. Der findes ikke i konkursloven bestemmelser, der udtrykkeligt afskærer vurderingsmænd fra at medvirke ved afhændelsen af boets aktiver, eller som foreskriver, at de ikke må have økonomiske interesser hos aftageren. Der findes heller ikke bestemmelser, der forbyder kurator at erhverve boets aktiver. Det vil imidlertid være utilladeligt, hvis en vurderingsmand har økonomiske interesser hos aftageren af aktiverne, ligesom det må følge af almindelige retsgrundsætninger, at selvindtræde formentlig altid er utilladeligt i sådanne situationer. Bestemmelsen i stk. 4 svarer til advokatsamfundets kollegiale vedtægter, hvorefter en advokat, der er kurator i et konkursbo, ikke kan afhænde nogen del af boets aktiver til sig selv eller sine nærstående. På tilsvarende måde vil selvindtræde være utilladeligt for hele den i § 238, stk. 1, nævnte personkreds og dennes nærstående. Forbuddet omfatter enhver erhvervelse, såvel underhånden som på auktion.

Til § 239, stk. 1.

Bestemmelsen, der er ny, indebærer en ændring i principperne for fastsættelsen af salæret til kurator, midlertidig bestyrer, skifterettens medhjælper og tilsyn.

Salæret fastsættes af skifteretten efter en konkret vurdering på grundlag af en indstilling fra de pågældende, som skal være ledsaget af en begrundet redegørelse for de forhold ved boets behandling, som skal tages i betragtning ved salærfastsættelsen: arbejdets omfang, boets beskaffenhed, det med arbejdet forbundne ansvar og det under de givne omstændigheder opnåede resultat. Den redegørelse for boets behandling, som kurator efter konkurslovens § 148, stk. 2, skal afgive i forbindelse med udarbejdelsen af udkast til regnskab, vil være et egnet udgangspunkt for denne indstilling. Indstillingen skal imidlertid tillige indeholde oplysninger om, hvorvidt den pågældende tidligere har modtaget salær, enten som tilsyn i en eventuel forudgående betalingsstandsning eller i form af à conto udbetaling af honorar samt størrelsen af de modtagne beløb. Endvidere skal det fremgå, om boet har anvendt fremmed bistand, herunder hvilke opgaver de pågældende har udført, og hvilke vederlag der er udbetalt i den

anledning. Det skal endelig oplyses, om særlige forhold har spillet ind ved boets behandling, enten generelt eller særligt vedrørende aktiverne realisation, skyldnerens ansatte eller prøvelsen af anmeldte fordringer.

Den medgåede tid bør tillægges betydning ved **salærfastsættelsen**. Det gælder dog ikke nødvendigvis den faktisk medgåede tid, idet skifteretten på grundlag af den afgivne indstilling og sit kendskab til boet i øvrigt skal skønne over, om det opgivne tidsforbrug forekommer rimeligt.

Omfanget af en kurators arbejde vil være forskelligt fra bo til bo. Som det fremgår af den ovenfor i kapitel 7.1.1. anførte opregning vil der imidlertid være **arbejdsopgaver**, som skal udføres af kurator i ethvert bo uanset dets **beskaffenhed**, og dette forhold skal skifteretten tage i betragtning ved **fastsættelsen** af vederlaget. Arbejdets omfang vil typisk være afhængigt af boets størrelse, således at boer med en større aktivmasse normalt også vil give et større arbejde for kurator. Aktiverne sammensætning og realisation vil i disse boer typisk være kompliceret, og der vil i sådanne boer sædvanligvis også være et større antal anmeldte fordringer med heraf følgende større arbejde, også med hensyn til undersøgelse af omstødelsesmuligheder m.v. Størrelsen af aktivmassen i et konkursbo behøver dog ikke nødvendigvis at være udtryk for arbejdets omfang. Er skyldnerens erhvervsvirksomhed afhændet før konkursens indtræden, f.eks. under en forudgående betalingsstandsning, således at hovedparten af aktiverne foreligger i form af likvide midler, vil dette få indflydelse på arbejdets omfang og på **fastsættelsen** af kurators vederlag.

Med udtrykket "boets **beskaffenhed**" sigtes udover til boets størrelse også til sammensætningen og arten af boets passiver, jfr. særlig omtalen af passiverne ovenfor i kapitel 8.2.3. Det er med udtrykket hensigten at betone, at intensiteten og kompleksiteten af det arbejde, der har været forbundet med boets behandling, skal tillægges selvstændig betydning ved siden af omfanget heraf, jfr. herved de almindelige bemærkninger i kapitel 7.1.

Udtrykket "det med arbejdet forbundne ansvar" sigter såvel til det almindelige professionelle ansvar, som vil kunne gøres gældende mod den kurator (eller anden bobehandler), som begår fejl, som til det ikke erstatningsretlige, i højere grad ideelt betegnede ansvar, som er en følge af den store betydning, som afgørelser, truffet under en bobehandling kan for arbejdspladser, for ansatte og deres familier, **samfundsværdier** m.v. Disse forhold skal tages i betragtning ved salærfastsættelsen.

Udtrykket "det under de givne omstændigheder opnåede resultat" sigter til størrelsen af de aktiver, som kurator skaffer til boet, men det kan også omfatte den situation, hvor kurator ved en ganske særlig indsats opnår et udfald af bobehandlingen, som ikke kunne forventes ud fra de givne forudsætninger.

Det er ved bestemmelsen forudsat, at der af Den danske Dommerforening udarbejdes vejledende **retningslinjer** for salærer for konkursbobehandling, der skal dække langt det overvejende antal boer. Salærtaksterne skal omfatte boer, der kan karakteriseres som relativt ensartede med hensyn til det arbejde, kurator skal udføre, jfr. herved de almindelige bemærkninger ovenfor i kapitel 8.1. og 8.3.

Det skal understreges, at **retningslinjerne** alene skal være af vejledende karakter, og at det derfor forudsættes, at skifteretterne ved hver enkelt salærfastsættelse tager stilling til, om de fremkomne oplysninger om arbejdets omfang, boets beskaffenhed, det med arbejdet forbundne ansvar eller det under de givne omstændigheder opnåede resultat indicerer en fravigelse fra **retningslinjerne**.

Til § 239, stk. 2.

Bestemmelsen svarer for så vidt angår fastsættelse af vederlag til tillidsmænd, revisor, retsvidne og vurderingsmænd til den gældende § 239, stk. 1, og foreskriver, at vederlaget til også **forretningskyndig** medhjælp skal fastsættes under hensyn til arbejdets omfang og boets beskaffenhed.

13.4.2. Bemærkninger til udkast til lov om ændring af aktieselskabsloven .

Til § 120, stk. 3, 3. pkt.

Der henvises til de almindelige bemærkninger under kapitel 7.2. Med hensyn til udtrykkene arbejdets omfang m.v. henvises til bemærkningerne til § 239, stk. 1, i udkastet til lov om ændring af konkursloven.

13.4.3. Bemærkninger til udkast til lov om ændring af anparts-selskabsloven.

Til § 89, stk. 3, 3. pkt.

Der henvises til de almindelige bemærkninger under kapitel 7.2. Med hensyn til udtrykkene arbejdets omfang m.v. henvises til bemærkningerne til § 239, stk. 1, i udkastet til lov om ændring af konkursloven.

Vedtaget af folkettinget ved 2. (sidste) behandling den 30. maj 1985

Folketingsbeslutning

om indgreb imod misbrug af konkurs- og selskabslovgivningen m.v.

Regeringen opfordres til inden udgangen af kalenderåret 1986 at fremsætte lovforslag om indgreb imod misbrug af konkurs- og selskabslovgivningen samt at træffe foranstaltninger til ændring af salærreglerne ved behandling af konkursboer m.v. og af bobehandlingsreglerne i øvrigt.

Følgende momenter bør indgå i overvejelserne herom:

1. En person skal kunne frakendes retten til på ny at drive erhvervsvirksomhed i selskabsform i en periode på indtil 5 år, hvis det er uforsvarligt at lade den pågældende drive erhvervsvirksomhed, f.eks. fordi den pågældende har handlet utilbørligt over for sine kreditorer eller på anden måde har tilsidesat de pligter, der påhviler vedkommende som næringsdrivende. Tilsvarende forbud kan meddeles, hvis den pågældende gennem gentagne konkurser har vist sig uegnet til at drive virksomhed og på grund af denne uforsvarlige adfærd er uskikket til at stifte et nyt selskab eller at være bestyrelsesmedlem, administrerende direktor eller på anden måde have væsentlig indflydelse i et sådant selskab.

Den pågældende skal heller ikke reelt kunne udøve erhvervsvirksomhed gennem en anden person.

2. Afgørelsen skal træffes ved dom, hvori det tillige kan beslutes, at ny virksomhed, som er etableret, forinden dom om fra-

kendelse er afsagt, er omfattet af dommen.

Overtrædelse af en frakendelsesbestemmelse bør undergives strafansvar.

3. Salær til kurator(erne) fastsættes af skifteretten efter en konkret bedømmelse på grundlag af en indstilling fra kurator, som skal være begrundet. Beregningen skal ske under hensyn til arbejdets omfang og boets beskaffenhed, det med bobehandlingen forbundne ansvar og det under de givne omstændigheder opnåede resultat.

Såfremt der i mindre boer ikke er dækning for udgiften hertil, kan salæret efter skifterettens bestemmelse helt eller delvis afholdes af det offentlige.

4. Salærberegning sker efter samme principper uanset bobehandlingsformen og uanset, om virksomheden videreføres, rekonstrueres eller helt ophører.
5. Skifteretten kan udpege en forretningskyndig medhjælp til at rådgive kurator under bobehandling. Vederlag til medhjælpen fastsættes af skifteretten.
6. Vurdering af boets aktiver skal altid foretages ved en sagkyndig vurderingsmand, som ikke må medvirke ved aktivernes salg eller have økonomiske interesser hos aftager.

Ingen del af boets aktiver kan erhverves af kurator eller af denne nærstående personer.

Betænkning afgivet af retsudvalget den 28. maj 1985

Betænkning

Forslag til folketingsbeslutning om indgreb imod misbrug af konkurs- og selskabslovgivningen

(af Torben Lund (S) m.fl.)

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til justitsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Udvalget har samtidig hermed behandlet forslag til folketingsbeslutning om ændrede regler for salærberegning og behandling af konkursboer m.v. (af Torben Lund (S) m.fl.) (B 125).

Der er stillet ændringsforslag, således at dele fra de to beslutningsforslag er indarbejdet i teksten.

Herefter indstiller udvalget beslutningsforslaget til *vedtagelse* med det stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag

Af udvalget:

Til titlen

1) 1 titlen indsættes efter »selskabslovgivningen« følgende: »m.v.«.

Til teksten

2) Beslutningsforslagets tekst affattes således:

»Regeringen opfordres til inden udgangen af kalenderåret 1986 at fremsætte lovforslag om indgreb mod misbrug af konkurs- og selskabslovgivningen samt at træffe foranstaltninger til ændring af salærreglerne ved behandling af konkursboer m.v. og af bobehandlingsreglerne i øvrigt.

Følgende momenter bør indgå i overvejelserne herom:

1. En person skal kunne frakendes retten til på ny at drive erhvervsvirksomhed i selskabsform i en periode på indtil 5 år, hvis det er uforsvarligt at lade den pågældende drive erhvervsvirksomhed, f.eks. fordi den pågældende har handlet utilbørligt over for sine kreditorer eller på anden måde har tilsidesat de pligter, der påhviler vedkommende som næringsdrivende. Tilsvarende forbud kan meddeles, hvis den pågældende gennem gentagne konkurser har vist sig uegnet til at drive virksomhed og på grund af denne uforsvarlige adfærd er uskikket til at stifte et nyt selskab eller at være bestyrelsesmedlem, administrerende direktør eller på anden måde have væsentlig indflydelse i et sådant selskab.

Den pågældende skal heller ikke reelt kunne udøve erhvervsvirksomhed gennem en anden person.

2. Afgørelsen skal træffes ved dom, hvori det tillige kan besluttes, at ny virksomhed, som er etableret, forinden dom om frakendelse er afsagt, er omfattet af dommen.

Overtrædelse af en frakendelsesbestemmelse bør undergives strafansvar.

3. Salær til kurator(erne) fastsættes af skifteretten efter en konkret bedømmelse på grundlag af en indstilling fra kurator, som skal være begrundet. Beregningen skal ske under hensyn til arbejdets omfang og bodels beskaffenhed, det med bobehandlingen

forbundne ansvar og det under de givne omstændigheder opnåede resultat.

Såfremt der i mindre boer ikke er dækning for udgiften hertil, kan salæret efter skifterettens bestemmelse helt eller delvis affholdes af det offentlige.

4. Salærberegning sker efter samme principper uanset bobehandlingsformen og uanset, om virksomheden videreføres, rekonstrueres eller helt ophører.
5. Skifteretten kan udpege en forretningskyndig medhjælp til at rådgive kurator under bobehandling. Vederlag til medhjælpen fastsættes af skifteretten.
6. Vurdering af boets aktiver skal altid foretages ved en sagkyndig vurderingsmand, som ikke må medvirke ved aktivernes salg eller have økonomiske interesser hos aftager

Ingen del af boets aktiver kan erhverves af kurator eller af denne nærstående personer.«

Bemærkninger

Til nr. 1 og 2

Justitsministeren har over for udvalget oplyst, at justitsministeriets udvalg vedrørende bekæmpelse af økonomisk kriminalitet forventes at have færdiggjort sit arbejde i form af en betænkning i løbet af vinteren 1985-86.

På den baggrund er tidspunktet for fremsættelse af lovforslag om indgreb mod misbrug af konkurs- og selskabslovgivningen ændret, således at lovforslag skal fremsættes inden udgangen af 1986. Beslutningsforslagets punkt 1-2 kan således koordineres med udvalgets arbejde.

Vedrørende punkt 3 i den ændrede tekst bemærkes, at salærberegningen i konkursboer ikke bør have eller få karakteren af en automatisk udmåling på grundlag af størrelsen af konkursboets aktivmasse, ligesom en automatisk beregning af kuratorsalæret på grundlag af det af kurator registrerede tids-

forbrug heller ikke vil give rimelige resultater.

Salæret til kurator fastsættes efter konkurslovens § 239 af skifteretten ved en judicial afgørelse. Dette indebærer, at enhver fastsættelse af et salær til kurator må baseres på de konkrete omstændigheder i det enkelte bo.

Ved den konkrete fastsættelse bør hensyn tages til arbejdets omfang, boets beskaffenhed, det med bobehandlingen forbundne ansvar og det under de givne omstændigheder opnåede resultat.

Med ordene »boets beskaffenhed« sigtes til aktivernes sammensætning og karakter, herunder om de er vanskeligt realisable, deres geografiske spredning m.v. Der henses endvidere til passivernes karakter, herunder omfanget af eventuelt omstodelige dispositioner, om fordringerne er af særlig kompliceret art, udenlandske fordringer, om der foreligger særlige sikkerhedsrettigheder, factoring, diskontering, ejendomsforbehold, forholdet til separatistkreditorer o.lign.

Med bestemmelsen om, at kurator skal begrunde sin indstilling til skifteretten, tilsigtes at understrege, at salærfastsættelsen er en konkret afgørelse.

De ovennævnte principper for salærberegningen finder anvendelse ikke blot ved konkurs, men også ved fastsættelsen af salær for rekonstruktion af en virksomhed, jfr. punkt 4. Forslaget til en ændret formulering er motiveret med, at salæret ikke rimeligvis vil kunne fastsættes uafhængigt af bobehandlingsformen, eller om virksomheden videreføres, rekonstrueres eller helt ophører, da kurators indsats kan være forskellig i de nævnte situationer, og også i disse tilfælde bør salæret bedømmes konkret, men ud fra samme overordnede principper som de for konkurs gældende.

Det tilføjes, at salæret i disse tilfælde kun i visse situationer fastsættes af skifteretten.

Hagen Hagensen (KF) fmd. Annelise Gotfredsen (KF) Agnete Laustsen (KF)

Fer Stig Møller (KF) Bjørn Elmquist (V) Birthe Renn Hornbech (V)

Birgith Mogensen (CD) Inger Stilling Pedersen (KF) Ole Espersen (S) Korneliusen (S)

Forben Lund (S) Lissa Mathiasen (S) Erik B. Smith (S) Jimmy Stahr (S)

Leif Hermann (SF) Ebba Strange (SF) nfmd. Estrup (R)

Partierne VS, FP og FD havde ikke medlemmer i udvalget.

Justitsministeriet, den 25. april 1985.

Notat
om
mulige lovændringer på konkurslovgivningens område.

I. Ved lov nr. 298 af 8. juni 1977 blev der gennemført en ny konkurslov til afløsning af konkursloven af 1872.

Den ny konkurslov tilsigtede i første række en effektivisering af konkursbehandlingen, således at der blev mulighed for en øget dækning til kreditorer, og en udvidelse af adgangen til at omstøde dispositioner og retsskridt, som efter deres art er til skade for kreditorerne. På en række punkter indebar den nye konkurslov endvidere forenklinger af konkursbehandlingen.

Konkursloven af 1977 er siden ændret ved lov nr. 260 af 8. juni 1979 og navnlig ved lov nr. 187 af 9. maj 1984, hvorved der blev gennemført en fuldstændig revision af reglerne om betalingsstandsning samt helt nye regler om gældssanering.

Konkursloven har i de senere år ofte været genstand for debat, ikke blot i faglige kredse, men også i folketinget og offentligheden. Der har i forbindelse hermed fra forskellig side været rettet henvendelse til justitsministeriet med forslag om mulige ændringer i konkurslovgivningen.

II. Socialdemokratiet har den 12. marts 1985 fremsat beslutningsforslag i folketinget om ændrede regler for salærberegning og behandling af konkursboer m.v. (bilag 1).

Der foreslås for det første ændrede regler om beregningen af salær til kuratorer for bobehandling. Salæret foreslås beregnet alene under hensyn til arbejdets omfang, således at boets størrelse, behandlingsformen og spørgsmålet om, hvorvidt en virksomhed rekonstrueres eller ophører, i sig selv skal være uden betydning for salærets størrelse. I forbindelse hermed foreslås

det, at det offentlige skal betale salæret i visse tilfælde.

Dernæst foreslås det, at skifteretten skal have mulighed for at beskikke en forretningskyndig medhjælp for kurator.

Øg for det tredje foreslås det, at vurdering af aktiver i boet altid skal ske ved en sagkyndig vurderingsmand, der ikke må medvirke ved aktivernes salg, ligesom aktiverne ikke må erhverves af kurator eller denne nærtstående personer.

I den sammenhæng kan det nævnes, at spørgsmålet om kuratorsalærer i konkursboer adskillige gange har været genstand for debat i folketinget. I den anledning har justitsministeriet haft drøftelser med advokatrådet, hvor rådet er blevet opfordret til at tage spørgsmålet om disse salærtakster op. Advokatrådet har herefter den 12. oktober 1984 afgivet den vedlagte redegørelse vedrørende de vejledende salærtakster for behandling af konkursboer (bilag 2). I redegørelsen afviser advokatrådet den påstand, at advokater skulle have salærmæssig interesse i at fremkalde konkurs eller i at opretholde et konkursbos insolvens. Advokatrådet tilbyder at oprette et kontrolorgan i form af et særligt bosalærnævn med repræsentation fra bl.a. erhvervslivet og retsvidenskaben, der som høringsorgan for skifteretten skal kunne foretage konkret kritisk gennemgang af kuratorernes salærindstillinger i de største konkursboer.

Samtidig med afgivelsen af redegørelsen har advokatrådet indgivet et forslag om ændring af advokaternes vejledende salærtakster vedrørende behandlingen af konkursboer til monopoltilsynet.

III. I en henvendelse til justitsministeriet har advokatrådet foreslået et lovforberedende arbejde sat i gang med henblik på overvejelse af spørgsmålet om ændringer i konkurslovens regler om bl.a. insolvensbegrebet (konkurslovens § 17), kuratorvalg (konkursloven § 113), beskikkelse af advokat for skyldneren (konkurslovens § 245), kurators adgang til antagelse af kommercielt sagkyndige til bistand ved realisation af boets aktiver (konkurslovens § 115) samt om udvidelse af adgangen til beskikkelse af advokat for skyldneren i gældssaneringssager. De en-

kelte spørgsmål er nærmere drøftet i vedlagte indstilling fra advokatrådets lovudvalg om konkurs og betalingsstandsning (bilag 3).

IV. I forbindelse med den høring af myndigheder og organisationer vedrørende betænkning nr. 983/1983 om betalingsstandsning, som justitsministeriet iværksatte i 1983, fremkom der fra enkelte høringsinstanser forslag om andre mulige ændringer af konkursloven.

I sø- og handelsrettens skrivelse af 3. oktober 1983 (bilag 4) rejses der bl.a. spørgsmål om indførelse af hjemmel til at antage flere midlertidige bestyrere (konkurslovens § 107), om kuratorvalg (konkurslovens § 113), om anbringelse af kontante bomidler (konkurslovens § 115) og om ændring af konkurslovens § 158, stk. 2, nr. 1 (samt § 199, stk. 2).

I høringssvaret fra Interessentskabet Samarbejdende Fagkyndige Tillidsmænd (bilag 5) foreslås indført en ordning, hvorefter boaktiver i forbindelse med betalingsstandsning og konkurs skal vurderes af fagkyndige tillidsmænd.

V. Forskellige selskabet og organisationer har ved henvendelse til justitsministeriet rejst spørgsmål om udvidelse af leverandørprivilegiet i konkurslovens § 96. De pågældende har i den forbindelse fremsat anmodning om, at fortrinsretten efter konkurslovens § 96 også kommer til at omfatte

1) elforsyningsvirksomheders krav på afgift i henhold til lov om afgift af elektricitet (lov nr. 89 af 9. marts 1977 som ændret senest ved lov nr. 149 af 11. april 1984).

2) flyselskabers krav på afgift i henhold til lov om afgift af charterflyvninger (lov nr. 441 af 6. september 1977 som ændret senest ved lov nr. 149 af 11. april 1984).

3) leverandørers krav på afgifter i henhold til lov om afgift af benzin (jfr. lov nr. 628 af 8. december 1982) og lov om afgift af olieprodukter (jfr. lovbekendtgørelse nr. 441 af 23.

august 1984) .

Justitsministeriet har meddelt de pågældende selskaber og organisationer, at spørgsmålet om gennemførelse af de anførte ændringer i konkurslovens § 96 vil blive taget op til overvejelse i forbindelse med en kommende konkurslovsændring.

Det skal i den forbindelse fremhæves, at det også vil kunne indgå i overvejelserne, om de pågældende leverandørprivilegier eventuelt helt kunne afskaffes.

Advokatrådets oversigt vedrørende kuratorsalærer i konkursboer
sluttet ved sø- og handelsretten i 1983.

Nettoaktivmasse 1.000 kr.	Antal boer	Salærmasse i kr.
0	30	0
001 - 10	60	104.720
11 - 200	244	2.974.636
201 - 500	69	2.895.599
501 - 1.000	27	2.140.534
1.001 - 2.000	13	1.856.883
2.001 - 4.000	11	3.017.686
4.001 - 7.000	5	2.157.706
7.001 - 10.000	3	2.005.069
10.001 - 20.000	2	1.743.457
20.001 og derover	3	10.333.852
TOTAL	467	29.230.142

Oversigt vedrørende konkursboer, der er sluttet ved sø- og handelsretten og skifteretterne i Århus, Odense, Aalborg, Esbjerg og Slagelse i 1984 og 1985, hvori det tilkendte kuratorsalær har udgjort 100.000 kr. eller derover.

Antal slut- tede boer ialt		Kuratorsalær i kr.	kuratorsalær i kr.	kuratorsalær i kr.
		<u>100.000-149.999</u>	<u>150.000-199.999</u>	<u>200.000 kr. og derover</u>
Sø- og han- delsretten	953	5.011.126(42)	2.653.362(15)	39.193.164(49)
Århus	187	840.994 (7)	496.429 (3)	4.444.011 (8)
Odense	150	711.956 (6)	187.380 (1)	4.417.178(10)
Aalborg	93	345.039 (3)	326.307 (2)	6.508.017(11)
Esbjerg	50	737.638 (6)	190.000 (1)	1.405.975 (5)
Slagelse	<u>21</u>	<u>252.214 (2)</u>	<u>-</u>	<u>398.670 (1)</u>
	<u>1.454</u>	<u>7.898.967(66)</u>	<u>3.853.478(22)</u>	<u>56.367.015(84)</u>

Tallene i parentes angiver antallet af boer i den pågældende gruppe.

Oversigt vedrørende kuratorsalærer udbetalt i konkursboer
sluttet ved sø- og handelsretten i 1984.

Salærets størrelse i kr.	Antal boer	Akkumuleret %	Salærmasse i kr.	Akkumuleret %
0 - 9.999	154	30,8	772.739	2,7
10 - 19.999	105	51,8	1.470.036	8,0
20 - 29.999	57	63,2	1.371.887	12,8
30 - 39.999	47	72,6	1.646.033	18,7
40 - 49.999	27	78,0	1.204.756	23,0
50 - 59.999	13	80,6	711.568	25,5
60 - 69.999	13	83,2	842.699	28,5
70 - 79.999	13	85,8	963.126	31,9
80 - 89.999	7	87,2	593.133	34,0
90 - 99.999	8	88,8	773.356	36,7
100 - 124.999	8	90,4	856.250	39,8
125 - 149.999	8	92,0	1.102.948	43,7
150 - 174.999	7	93,4	1.159.856	47,8
175 - 199.999	5	94,4	953.262	51,2
200 - 224.999	2	94,8	427.760	52,7
225 - 249.999	5	95,8	1.177.459	56,9
250 - 274.999	2	96,2	522.133	58,8
275 - 299.999	1	96,4	280.600	59,7
300 - 399.999	6	97,6	2.087.933	67,2
400 - 499.999	3	98,2	1.362.100	72,0
500 - 749.999	5	99,2	3.015.077	82,7
750 - 999.999	3	99,8	2.672.800	92,2
1 mio. og der- over	1	100,0	2.199.999	100,0
TOTAL	500		28.167.510	

Oversigt vedrørende kuratorsalærer udbetalt i konkursboer
sluttet ved sø- og handelsretten i 1985.

Salærets størrelse i kr.	Antal boer	Akkumuleret %	Salærmasse i kr.	Akkumuleret %
0 - 9.999	147	32,5	776.376	2,0
10 - 19.999	93	53,0	1.302.113	5,4
20 - 29.999	40	61,8	995.688	8,0
30 - 39.999	53	73,5	1.798.022	12,6
40 - 49.999	15	76,8	659.183	14,4
50 - 59.999	16	80,4	853.613	16,6
60 - 69.999	17	84,1	1.087.148	19,4
70 - 79.999	10	86,3	757.758	21,4
80 - 89.999	9	88,3	773.648	23,4
90 - 99.999	3	89,0	282.890	24,1
100 - 124.999	15	92,3	1.674.952	28,5
125 - 149.999	11	94,7	1.377.110	32,3
150 - 174.999	1	94,9	163.514	32,7
175 - 199.999	2	95,6	376.730	33,7
200 - 224.999	2	95,8	423.686	34,8
225 - 249.999	1	96,0	240.000	35,4
250 - 274.999	4	96,9	1.059.172	38,2
275 - 299.999	1	97,1	275.700	38,9
300 - 399.999	2	97,6	704.044	40,7
400 - 499.999	2	98,0	850.000	42,9
500 - 749.999	3	98,7	1.615.000	47,1
750 - 999.999	-	98,7	-	47,1
1 mio. og der- over	6	100,0	20.279.707	100,0
TOTAL	453		38.526.048	

